

REDACȚIA

strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

în Austro-Ungaria :
 un an 20 cor. pe 1/4
 10 cor.; pe 1/4 de an
 cor.; pe 1 lună 2 cor.
 de Duminecă pe an
 4 coroane. —
 Pentru România și
 strălătitate pe an:
 40 franci.

manuscrise nu se napotăză

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b.,
 de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Sorisorii nefrancate nu se
 primesc.

Anul IV.

Număr de Duminecă

Nr. 37

Foc și pârjol!

Focul și pârjolul nu face strică-
 mări mai îngrozitoare de cum fac
 Ovreii cu uzura. Focul nimicește cel
 mai un sat, și dacă i apă destulă la
 îndemână și bărbați voinici aproape,
 focul poate pune stavilă. Unde s'au
 izbucnit însă Ovreii cămătari, vai s'a-
 mur! Ei despoaie nu un țeran ori doi,
 ci un sat ori zece sate, ci ținuturi
 întregi. Ear primejdia este cu atât mai
 mare, cu cât leprele acestea se în-
 mulțesc nu numai prin locuri sărace,
 dar își fac adăpost, în ținuturile cele
 mai bogate, întocmai cum carii rod și
 lemnul cel mai tare.

De câți-va ani uzura bântue și
 în Banat, în mijlocul celor mai bo-
 găți Români.

Ce lucruri înfricoșate sevirșese
 așezii buni de spenzurătoare, o spu-
 ză nu noi, ci ascultați ce scrie Bar-
 th Miklós, Ungurul cel neaș, în
 „Magyarország“ dela 18 Septemvrie.

„Sub numirea „Pustiirea poporului“
 în numărul de Duminecă „Magyaror-
 ság“ a adus la lumină lucruri ce te
 tremură. Prieteni buni din comita-
 tul Caraș-Șeșeș au trimis acum
 câteva știri.

Oamenii slujbași ai comitatului,
 șeful și întâiul notar și încă doi
 șefi ai sfatului comitatului, au
 descoperit până acum 214 casuri de
 uzură. Friedmann, Tauber, Unger și
 alți domni (Ovreii) și-au împărțit între
 ei satele. Au intrat la învoială,
 să nu-și strice unul altuia mese-
 ria. Ginerile lui Tauber este notar
 public, care, după credința obștească
 în județ, dă de știre și deslușiri,
 socotul său, când acesta vrea să afle
 despre starea averii nenorocitului țe-
 ran luat la ochi. Dacă țeranul e bun
 (de tuns adică), i-se dă țidul verde,
 dacă stă rău, i-se dă hârtie albă.

„Ear uzura eată cum e. Ne-
 norocitul de țeran i-se dă un sac
 de făină neagră, cu preț de 18 fl.,
 pe anume termen, când de bună
 seamă nu poate plăti. Creditorul
 (Ovreii) îi dă atunci să aleagă: Ori
 plătești îndată, ori dai cambiu (ve-
 chesală) pentru 36 floreni. Datornicul
 dă cambiu. Și acesta însă cu termen
 când nu-i ce să vândă. Creditorul îi
 mai dă răgaz, însă cu prețul, să lase
 o se întabula pe avere până la suma
 de 72 fl. Țeranul n'are încotro. Așa
 vine apoi licitația și țeranul își perde
 averea, pentru-că a luat pe așteptare
 un sac cu grâu.“

Mai sunt și alte chipuri de a
 înșela pe țeran, toate cunoscute celor
 de pe sate. Notarul, primarul și
 șeful cunosc bine acest fel de a
 despoia poporul. Tac însă cu toții,
 pentru-că cei mai mulți sunt prietini
 cu Ovreii bănoși, cari le fac și ei
 înlesniri. O mână spală astfel pe alta.

Paharul s'a umplut însă. Ovreii
 și-au făcut de cap, încât s'au în-
 grozit până și Ungurii. Așa, că cei
 din fruntea comitatului Caraș-Seșeș
 s'au îndreptat către ministrul dreptății,
 rugându-l să pună capăt acestui jaf
 al Ovreilor.

Lecuirea va merge însă cu greu.
 Eată de ce: juții, cari vor fi chemați
 să pedepsească pe hoți, sunt legați
 de formele legii. Ear Ovreii, când
 s'a pus să-și înșele pe țeran, a avut
 toată grija să se îngrădească cu
 toate formele legii, așa că numai
 foarte cu greu poate fi apucat. Mai
 ales că țeranul, care i-a căzut pe
 mână, a fost nu numai în strimtoare,
 dar și prost: s'a lăsat ca Ovreii
 să-și incurce după plac.

Relele acestea bântuie în Caraș-
 Șeșeș și în întreg Banatul. Bântuie
 însă și în celelalte părți locuite de
 Români. Mai ales prin Maramureș,
 prin Sătmar, prin părțile Năsăudului
 și alte ținuturi ajunse în stăpânirea
 Ovreilor afurisiți.

Și scăpare nu-i de unde să
 așteptăm, că stăpânirea are ea alte
 treburi mai plăcute decât ca de
 dragul nostru să pornească cercetare
 împotriva Ovreilor. Doar Ovreii sunt
 cei mai mari spriginitori ai stăpânirii!
 Scăparea trebuie căutată prin noi
 înșine.

Preoții și învățătorii trebuie să
 sară la mijloc și să caute a ține
 piept Ovreilor. Că lăsând poporul
 pradă lipitorilor, ce o să mai pă-
 storească? . . . Să țină deci departe
 țerănimea de Ovreii, cum țină departe
 jăratul de praful de pușcă. Și mai
 presus de toate, să caute pretutindeni
 a înființa bănci mici (Reiffeisen), cu
 pișula, cum se zice, unde să poată fi
 membru ori-care țeran și de unde
 să se imprumute cu ori-ce sumă mică,
 să nu mai fie silit să alerge pe la
 Ovreii. Tot așa: să caute a înființa
 magazii cu bucate (grânare), de unde
 țeranul strimtorat să se imprumute,
 pe camătă mică și plătiind când îi
 vine mai cu înlesnire.

Unde astfel au lucrat, preoțimea
 și învățătorii, Ovreii au trebuit să-și
 ia tâlpășițele și de uzură țeranii își
 aduc aminte numai ca de un vis rău.

Russu Șirianu

După disolvarea Reichsrathului și în
 vederea viitoarelor alegeri, partidele politice țin
 mereu întruniri, în cari fac declarațiuni în
 privința atitudinii ce vor păstra. Am dat re-
 lațiuni într-una din zilele trecute asupra at-
 tudinii, ce și-au fixat Cehii, atitudine care este
 identică, și în fața nouei situații, cu ținuta
 lor de până aci în parlament.

La rîndul lor și partidele germane au
 ținut să declare, că stau tot pe „programul de
 la Busati“.

Intr'o întrunire ținută de curînd la
 Viena, partidele germane opoziționiste au ți-
 nut să răspundă întrunirii tinerilor cehi, ac-
 centuînd că în interesul Germanilor din Au-
 stria, precum și în interesul unității Austriei
 Germanii trebuie să pășească și mai energic
 decât până aci. Conferența pretinde deci, ca
 și de-acum înainte limba germană să fie limbă
 oficială în toată întinderea împărăției.

Aceleași forțe se pun în mișcare, cu
 aceeași hotărîre, — numai echilibrul politic
 nu vor pute produce.

Dar să așteptăm faptele!

Kossuth Ferencz are în numărul din
 urmă al ziarului „Egyelértés“, la loc de
 frunte, un jalinic articol asupra desmembrării
 Ungariei. Ne place a reproduce un alineat
 din acel articol:

„Pe terenul politic zadarnic vom căuta
 un cas analog în istoria constituționa-
 lismului ori-cărei națiuni, ca în timp de
 38 de ani să guverneze unul și același
 partid și până în timpuri neprevăzute să
 nu poată fi schimbat prin altul; așa că
 întreaga țară se preface într'un mod ne-
 cesar într'o însoțire de interese și de
 direcțiune a unui partid, ear fericirea nu
 poate fi căutată decât în cercul aceluși
 însoțiri, chiar și pentru viața privată, ear
 în afară de acel cerc nu este cu puțință
 a te feri nici pe cale politică, nici
 în viața privată, nici ca individ, nici ca rasă, nici
 ca națiune.“

În momente de slăbiciune pentru fal-
 imentul moral al partidului său, fiul idolului
 pașoptiștilor maghiari dă o palmă strajnică
 constituționalismului maghiar, o palmă, de
 care și obrazii săi proprii ar trebui să se
 înroșească.

CONGRESUL BISERICESC.

Convocarea Congresului națio-
 nal bisericesc s'a făcut prin urmă-
 toarea circulară, publicată în fruntea
 organului mitropoliei române-ortodoxe
 „Telegraful Român“:

IOAN,

din îndurarea lui Dumnezeu archiepi-
 scop al bisericii ortodoxe în Transilvania
 și mitropolit al Românilor greco-orientali
 din Ungaria și Transilvania.

Freasfințitor frați episcopi, vene-
 rabilelor consistoare eparchiale, onorabi-
 lilor deputați congresuali, iubitelui cler
 și popor din provincia Noastră mitropoli-
 tiană: dar și milă dela Dumnezeu, și
 salutarea Noastră cordială!

Avînd în vedere §§. 151 și 152
 din statutul organic, convocăm și prin
 acestea declarăm de convocat congresul
 ordinar național-bisericesc al provinciei
 Noastre mitropolitane la biserica paro-
 chială din cetatea Sibiu, pe Dumineca
 ce cade în 1/14 Octomvrie a. c. la 9
 ore înainte de amiază, în care zi, după
 terminarea ritualelor bisericești, va urma
 numai decât deschiderea Congresului și
 se vor începe lucrările congresuale con-
 form regulamentului afacerilor interne.
 Dat în reședința noastră archiepi-
 scopească-mitropolitană în Sibiu, la 31
 August (13 Septemvrie) 1900.

Ioan Mețianu m. p.

Revista săptămânei.

A trecut o lună și mai bine, de
 când cu omorirea patriotului român
 Șt. Mihăileanu s'a ivit conflictul între
 România și Bulgaria.

România a luat o ținută foarte
 hotărîtă și energică față cu Bulgaria,
 țara bandiților, pretinzînd o satisfac-
 ție deplină pentru neorindueile și
 crimele bulgărești ce se fac asupra
 Românilor.

Bulgarii la rîndul lor au avut o
 purtare din cele mai miserabile și
 obrasnice, încât părea că e cu nepu-
 tință ca să se înlătore conflictul pe
 altă cale decât prin arme.

Și ce să mai vezi, tocmai mușuroiul
 ajunge să amenințe muntele: că vor
 învăța ei minte pe Români, Bulgarii
 au să sdrobească România, — pentru
 ofensa săngeroasă ce tot ei au adus
 României.

Întreaga lume cultă a rămas uî-
 mită și revoltată de așa o îndrăs-
 neală, și numai șovinistii maghiari s'au
 arătat din întreaga lume partinitori ai
 bandiților criminali.

Aceasta este o dovadă că senti-
 mentul de dreptate și de cuviință nici
 la șovinistii maghiari nu e mai des-
 voltat decât la șovinistii bulgari. Și
 dacă dorința pe care o găsim în zia-
 rele maghiare, de a li se da și lor odată
 cuvînt în afacerile externe ale mo-
 narchiei noastre, s'ar îndeplini, ar fi
 vai ș'amar de soarta patriei noastre
 comune...

Conflictul româno-bulgar după
 ultima întorsătură, se presintă într'o
 fasă a unei pacifice rezolvări. Deși
 Bulgarii au făcut întărituri la graniță
 și s'au concentrat din amîndouă păr-
 țile armate la granițele Dobrogei.
 Bulgaria e prea săracă și amenin-
 țată de revoluție internă, decât ca să
 poată face față unui război. La rîndul
 său România are destule mijloace
 ca să-și ia satisfacție și fără arme.
 O expulsare a tuturor bulgarilor cari
 locuiesc în România ar cauza des-
 tulă mizerie și nenorocire Bulgariei.
 Pe de altă parte, Bulgaria a fost so-
 mată și de marile puteri, cari toate
 sunt simpatice cauzei dreptății, cauzei
 României, să procedeze energic pe
 calea justiției pentru pedepsirea mem-
 brilor clicei „macedonene“ implicați în
 omorirea lui Mihăileanu. Toate codi-
 rile și toate țipetele lor vor duce pe
 Bulgarii totuși la — Ingenunchiare.

Obosită pare toată lumea de răz-
 boi, așa că și în China puterile aliate
 sunt dispuse de a intra în tratative
 de pace.

La început era vorba de a se
 câștiga numai satisfacție pentru jert-
 fele creștine ale fanatismului Boxeri-
 lor, acum însă pare că europenii vor
 să-și facă stațiuni permanente în îm-
 părăția „Fiului soarelui“, căci numai
 așa ar fi garantate viețile și intere-
 sele „peilor albe“ în extremul orient.

Asupra evacuării capitalei chi-
 neze pare a se fi înțeles puterile, dar
 întâiu e vorba de a se stabili acolo o or-

dine de stat, ca apoi garnisoanele să-și ocupe definitiv ținuturile, ce și-a ales fiecare putere din teritoriul Chinei.

In Sudul Africii a sunat ceasul din urmă a libertății eroicului popor al Burilor. Demn al președinte al republicii Transvaalului, bătrânul Krüger, care plecase pentru a cere dela puterile europene intervenție în interesul țării sale copleșite de forța brutală a Englezilor, e ținut prins de Portugezi, la cererea Englezilor, iar generalul Roberts a proclamat anexarea Transvaalului la coloniile engleze.

Lupta în Transvaal o mai țin încă muntelui generalului Botha, care și-au închinat și ultima picătură de sânge pe altarul libertății patriei.

Pe când vedem în unele părți lupte cu arma în mână, în alte părți balanța justiției caută să se ridice la biruință.

Așa în Serbia va fi dat în judecată guvernul Gheorgheviu, fostul guvern, la activul căruia s'au constatat sustrageri din banii publici.

In hoțiile guvernului Gheorgheviu e implicat și ex-regele Milan; — mâna sorții se vede că l-a ajuns, ca tocmai sub domnia fiului său să fie ajuns de asprimea justiției...

In alte părți, în părți românești, în Bucovina, e o crâncenă luptă a opresorilor dela cărma țării față de frații noștri bucovineni. Ziarul partidului popular național român, „Deșteptarea” e mereu confiscată.

Dar nu slăbește în lupta sa poporul și în tăria sa și devotamentul său; conducătorii săi Dr. Popovici și Flondor duc o luptă viguroasă, ale cărei roade nu vor pute lipsi.

In vremea aceasta compatrioții noștri maghiari se frământă între dînșii. Unii căutând în orbia lor, să mențină supremația iudevească, s'au constituit un partid politic mercantilist; este însă un puternic curent pentru a zdrobi pe jidanii, această lepră, care numai suge și falsifică — până și sentimentele cele mai sublime.

Biruința antisemiților ar face mai ușoară o apropiere a noastră de Maghiari.

Să dea Dumnezeu!

Coloman Tisza și naționalitățile.

Două vorbiri, ca dări de seamă înaintea alegătorilor, cu zile înainte au fost anunțate în presă că au a se rostii din gura a doi dintre cei mai fruntași politicieni și deputați maghiari. — Una, a fostului ministru-președinte Coloman Tisza, a resunat deja Joi, în 20 Septembrie n. înaintea alegătorilor la Oradea-mare; iar a doua, a contelui Apponyi Albert, se așteaptă pe mâine, 23 l. c. la Jászberény.

Din lunga vorbire a bătrânului „general” Tisza reproducem mai jos partea, în care și expune vederile politice asupra șovinismului și asupra chestiei naționalităților.

Bată expunerile lui:

„Este acum datoria mea să spun, cari sunt cele două puncte cardinale ale direcției mele politice. Unul e: a nisul pentru întărirea pe toate căile a Ungariei ca stat unitar maghiar și tot-odată a țării într-acele, ca statul acesta, care, ca stat ungar trăiește între raporturi consolidate, să fie recunoscut pretutindeni atât în lăuntrul acestei patrii, cât și în afară de granițele ei. — Al doilea este: afacerile acestui stat să se desvolte ținând totdeauna seamă de evoluția istorică și de raporturile date, dar totdeauna în direcțiune liberală, și nici odată să nu se permită, ca reacția să progreseze triumfătoare.

Dar, domnilor, eu cetesc și aud, că tocmai aceste două puncte sunt, pe cari guvernul actual nu le urmează, nu face politică șovinistă, ba imbie chiar cercuri electorale naționalităților și că reacția se lățește chiar și în partidul liberal.

Apoi, domnilor, dacă acuza aceasta merge numai până acolo, că guvernul nu face politică șovinistă, eu aș zice, e drept, nu face, dar atunci foarte corect procedeză. Căci ce este politica șovinistă, ce înțelege prin asta lumea întreagă? Înțelege, că dacă într'un stat, ai cărui cetățeni își au originea din mai multe rase, rassa cea mai tare, care a fost rassa alcătuitoare de stat, despoia de toate drepturile pe proletariat din rasele străine, calcă în picioare interesele acestora și pe ei cu forța voeste să-i înghiță în rassa sa proprie. Aceasta e ce ce dușmanii noștri înlăuntru și în afară ne-au acuzat, și aș pute zice: ne-au calomniat (?!) Căci să privim lucrul până în capăt: fost-a cândva vr'un cas, ca guvern unguresc să fi făcut politică șovinistă ungurescă? (D'apoi bine că nu!) La 1848 un guvern unguresc a împărțit drepturile între cetățenii ori-cărei rase, iar de la 1867 înceace nu numai legile din 1848 și spiritul cuprins în acelea, dar și o nouă lege pozitivă a făcut hotărât și curat peste puțină, ca un guvern, dacă cumva intenționat nu vrea să violeze legea, să urmărească o politică șovinistă, și întreb eu, dacă facem politică șovinistă, numai acest guvern n'o face? Fost-a oare alt guvern, care a făcut-o? Aceasta mai întâiu de toate nu corăspunde adevărului, deace- ce, nefăcând politică șovinistă, nu violează legea; al doilea, dacă asta se crede, aceasta mână apa pe moara dușmanilor noștri.

In ce privește chestia, că li-s'au imbiat naționalităților cercuri, eu în privinta aceasta am căutat dovezi, dar nu le-am găsit. Tocmai de aceea eu dau cu atât mai puțin pe afirmațiunea aceasta, cu cât neconțin și de a dreptul se vorbește totdeauna în glasul personalității; cu toate că aceasta în adevăr e o rar adevărată afirmațiune, care își scoate adevărul din arsenalul personalității.

Dar se mai zice, că guvernul acesta a deschis porțile parlamentului și pentru naționalitățile nemaghiare. E bine, eu întreb: care guvern li-a închiis lor porțile acestea? Doar împregiurarea, că să pășască pe terenul pasivității ori activității, totdeauna de la ele însăși a depins, și eu repețesc a face să se creadă, că a fost guvern, care a închiis porțile dinaintea lor, este ecarăși numai o afirmație, care în contra noastră pune arma în mâna dușmanilor noștri. Se mai zice apoi, că vor intra în parlament mulți deputați nemaghiari sau de ai naționalităților și că în Dietă se vor forma partide separate naționaliste.

Domnilor! dacă în adevăr, deputați naționaliști sau nemaghiari, în loc ca ac lo vnu să se alture la un partid, altul la alt partid, și să se contopească în acela, ar forma club sau cluburi, partid sau partide separate, — aceasta și eu aș considera-o de-o împregiurare nu tocmai primejdioasă, dar aș socoti-o de-o decadentă regretabilă; căci, să binevoiiți a reprivi puțin și în trecut; doar asemenea cluburi și partide au fost în Dietă ani de a rindul; și să vedem numai, când au dispărut acestea? Au dispărut atunci, când pe de-o parte, formându-se un partid liberal închiegat și tare, prin aceasta pe de altă parte venind în organizație chestii finanțare, naționalitățile ultraiste au pierdut tocmai aceea, în ce și aveau speranța: că statul maghiar se clătină deja și se va clătina și mai mult. Atunci s'a întâmplat, că acestea au dispărut dela sine și, peste tot, elementele mai calme ale naționalităților, îndeosebi aceia, cari au fost credincioși rasei lor, dar și-au tuțeles și datorile față de statul ungar (nu însă maghiar! — Red. „Trib. Pop.”) și și le-au îndeplinit, — au luat însăși în mână conducerea și chestia naționalităților a început a fi mai liniștită și a intra în cadru legal. Dar când s'au reînviat acestea ecarăși? Atunci, când între noi au erupt luptele de partid; atunci din nou au început ultraiștii să sperzeze, că o destrămare s'a produs în statul ungar. Doar această agitație mai nouă a ultraștilor nu datează de azi, și nici de când există guvernul actual; doar memorandumul celebru și congresul naționalităților nu sub acest guvern s'au petrecut. Adevărat, că guvernul de-atunci le-a făcut mai mult sau mai puțin să simtă rigora legii și puterea statului maghiar. Dar, domnilor, eu sunt convins și nu mă îndoesc, că dacă asemenea lucru acum s'ar întâmpla, și guvernul actual ar face același lucru.

Dar, domnilor, ce ar trebui să facem, ca chestia naționalităților, ca influența ultra-

știlor din nou să fie înăbușită? Natural, că înainte de toate, trebuie să fim în clar cu aceea, la ce există legea, în ce consistă dreptul și datoria noastră pe temeiul dezvoltării istorice, și cu ce ne datoresc nouă naționalitățile? — Noi avem dreptul să pretindem dela fiecare cetățean al acestei patrii, fie el de ori și-ce neam, ca fiu credincios să fie statului unitar maghiar, să și împlinească datoria față de acesta și să caute promovarea bunăstării lui. Pe cel-ce săvârșesc aceasta, noi trebuie să căutăm a-i atrage spre noi și pe teren social; iar din contra, față de cel-ce deneagă această datorie și poate agita în contra ei, — e datoria noastră, să pășim cu cea mai neîndurată severitate a legii.

Aceasta e calea, pe care, eu așa cred, cel puțin majoritatea guvernelor unguerești o urmează; asta e ceea-ce — eu cel puțin sunt convins despre aceasta — va urmări și guvernul actual. Unul vorbește cu voce mai tare, altul cu voce mai slabă, dar în ce privește datoria față de patrie, a o împlini aceasta nu e numai datorie, dar și un obligament inomis.

Tisza și Bánffy.

Ziarul baronului Bánffy îngână în prim-articol un fel de satisfacție de un colorit foarte nehotărât pentru discursul lui Coloman Tisza, prin care ar fi fost desavuată politica lui Széll, — al cărei spriginitor s'a declarat Tisza.

Dar dacă la loc de frunte „Magyar Szó” își croiește o sinamăgire, într'un entrefilet înhață o declarațiune a oratorului dela Oradea-mare, și eată cum:

Ce e șovinismul? (cităm textual). Coloman Tisza a definit, astăzi, la Oradea-Mare, astfel șovinismul:

„Politica este șovinistă atunci, când într'un stat, ai cărui cetățeni sunt de mai multe rase, rassa cea mai puternică și care a întemeiat statul, răpește cetățenilor de altă rasă toate drepturile, interesele lor le calcă în picioare și pe ei îi forțază să intre în rassa sa.”

Câte ziceri, atâtea rășcirii. In Ungaria politică șovinistă e ca:

„tot omul să se poată feri după neamul și legea sa în relațiunile sale particulare; dar în raporturile publice nimeni să nu poată fi decăt: numai maghiar, și nu se poată valida decăt: numai în chip maghiar.”

Nu numai „stat maghiar unitar” să fim deci, după-cum spune Coloman Tisza, ci „stat unitar național maghiar”. Acesta e șovinismul maghiar...

Astfel licitează Bánffy, pe când Coloman Tisza zice, că stăpânirea maghiară a fost „calomniată” prin epitetul de „șovinistă” de dușmanii săi, în fața străinătății.

„Nu există chestie de naționalități”, expresiunea favorită a șefului de guvern de odinioară să fi... evaporat?

S'a schimbat oare „sdrobitorul de naționalități” cu... virsta?

Din România.

Complotul contra vieții M. S. Regelui.

In urma interogatoriilor luate lui Nicola Miteff și Karambuloff, s'au descoperit mai multe din planurile sclerațiilor din Sofia pentru asasinarea M. S. Regelui.

Demisia lui Naciovici.

Din Sofia se anunță, că prințul Ferdinand a primit demisia lui Naciovici, care era ministrul cel mai marcant din cabinetul Ivanciov.

Motivele demisiei sale, trebuiesc căutate în atitudinea pe care a avut o Naciovici în conflictul bulgaro-român, atunci când el a ținut interimatul externelor, pe timpul când prim-ministrul Ivanciov se afla la Constantinopol cu prilegiul serbării jubileului de 25 ani de domnie a Sultanului.

Tocmai atunci conflictul bulgaro-român a intrat într'o fasă acută, și Naciovici, după părerea prințului Ferdinand și a primului ministru Ivanciov, s'ar fi purtat prea indulgent cu dl Mișu, agentul diplomatic al României. S'a făcut așa-dar lui Naciovici imputarea, că ar fi fost prea prevenitor și de-

idulgență regretabilă, și Ivanciov a mers așa de departe, încât a desavuat pe Naciovici în unele puncte.

In urma acestora, acesta din urmă lăsa dădu demisia, care a și fost primită de prințul Bulgariei.

Noua proclamație a lui Sarafoff.

Sarafoff, după-ce a fost chemat la chetelul din Sofia, pentru a fi interogată asupra rolului său în complot, dovedit prin scrisorile sale din dosarul afacerii redactate la București, după cererea guvernului sârbesc, Sarafoff a lansat o nouă proclamație către poporul bulgar, foarte violentă, prin care se condamnă poporul sârb, că se face solidar cu cel român, cu privire la atitudinea comitetului macedonean bulgar.

Sarafoff își termină proclamația sa cu cuvintele: ori libertate deplină și căștigarea Macedoniei, ori moarte.

Această nouă proclamație a produs mare agitație în Bulgaria.

Dosarul complotului și principele Ferdinand.

Di judecător de instrucție I. Th. Flarescu, își dă azi Sâmbătă ordonanța definitivă în chestia complotului bulgar.

Interesanta lucrare a d-lui Flarescu va cuprinde vreo 18 coale. Ea va fi tradusă în franceză și nemtește și se va comunica mâine, sau cel mai târziu poimâine, guvernului din Sofia.

Prin toate cercurile se afirmă, că prințul Ferdinand al Bulgariei ar fi hotărât să ia o hotărâre extremă în caz dacă ar avea dovezi puternice de vinovăția lui Sarafoff și a comitetului macedonean, chemând la minister pe Stoiloff, cu misiunea de a se în judecată și pedepsi cu ultima rigoare pe cel amestecat în complot.

Enciclică papală.

Scaunul apostolic din Roma a desrosat, din incidentul aniversării a 200 de ani a unirei unei părți din biserica română cu Roma, mitropolitului român gr.-cat. Dr. Mihalyi de Apșa următoarea enciclică:

Indreptățită aflăm bucuria Ta și a tuturor mele tale pentru apropiata împlinire a secolului al II. de când părinții voștri au încheiat Unirea cu Scaunul Romei. Deoarece e atât faptul însuși al uniunii Voastre cu Noi cât și deosebita statornicie din tot timpul trecut în propusul și în credința jurată a ginții voastre dovedeste, că îndurare a făcut Dumnezeu cu voi și prevestește, că și aceasta o va face El și în viitor. Eară bucuria generală să fie și mai mare, cu drept cuvânt reamintiți bunăvoința pe care rurea au arătat-o pontificii romani față de națiunea voastră. Și într'adevăr, dela începutul XIII. până la Noi, ei nici-odată nu încetat a vă întinde mulțime de binefaceri precum și a încerca toate ce ar fi spre slăvirea și folosul bisericii voastre. Întru-tu-vi-s'au scaunele episcopale; întăriți s'au Sinoadele; împodobitu-s'a scaunul Episcopului cu demnitate de Mitropolie, și neamul vostru datu-s'a loc în Colegiul Romanian. Stăruiiți așadar a vă ocroti și în viitor sub scutul Scaunului Roman, și sărbătoarea ce în curând o veți ține, să vă întărească pe voi încât de pururea să laudă să se vestească despre poporul român, aceea ce Nunțul Apostolic scria predecesorul nostru în anul MDCCCLXVIII: „Acest popor ține foarte la credința catolică și nu înbește catedra romană. Ear' pentru întărirea acestora adaugă-se la bucuria voastră binecuvântarea Noastră Apostolică, care dăruiește dragostea și împărtășim tuturor Romanilor catolici.”

Dat în Roma, la Sf. Petru în VIII August anul MCM., al pontificatului Nostru anul al două-seci-și-treilea.

Leo P. P. XIII.

POST FESTA.

(De la Mehadia la Turnu-Severin.)

Ce zi plină de frumuseți! Cerul era împede ca o pânză întinsă de azur, căile stopite cu apă din Cerna, munții verzi, albi, dar' zimbitori. Isimile calde de balul din noapte, numai picfoarele cam deperate. Ce-ți trebuiau însă picfoare? Birjile trăiau pe drum ca furnicile într'un furnic.

— Trei coroane, domnule, poftim!

— Hai, domnule Dămian, să poftim! Era simpaticul avocat din Bravov, care de la afaceri la Pesta a grăbit de-a dreptul la Mehadia, să se bucure de bucuria Asociațiunii. Ne așezarăm în birjă și hai la gară.

— Să grejești, că vizi cum aieargă zebunii îndărăt, zisei birjarului.

— Lasă pe mine, domnule, că eu doar' sunt „föfiaker”.

Plină vâile de Români și văzând venia pe fețele tuturor, nu se putea să nu-ți încălzească însuflețirea și mădejdea în viitor. Chiar și birjarul nostru era însuflețit. Deodată ne tr'zim, că-ți face cruce și să întoarce spre noi.

— Mulțămesc lui Dumnezeu, că am venit și asta. Acum au înviat Români. Că domni vor zidi la Sibiu o casă mare, frumoasă, și acolo vor pune stăutul lui Iancu.

— Dar' pentru asta trebuie mulți bani, nenșorule, pentru aceea să ascultați de ce vă cer jertfă pentru treburile noastre.

— Hi, strigă „föfiakerul” și dete sbiciu calilor. Parcă nu auzise vorbele mele, ori că l'am supărat. Ei, vezi, așa-i Româniul, se înalță și se bucură, dacă nu-i ceri parolă.

La gară o lume de Români. Preoții cu părul lung, cu brăuri roșii și zibastre, căni bătrâni vorbind încet și respicat, domnișoarele fermecătoare urmărite de zeri, plini de speranțe. Eată Moldovănuț, președintele într'un paradis din pașopt, Coma scurt și cărunț, badea George de tot iubit, eată și Onorie cu barba lui de căpă, ce-i zice Tilea, apoi „ferch”: „Diaconovich pe frunte-i vezi blăstăm!” „Așeze, Tribuna Poporului”.

Dar' ce-i? Minune. Dispar deodată și nu ved' nici o ființă omenească mai mult, decât apare „ea” și când „ea” apare, dispore lumea de chiar numai doi ochi ai ved'. Ah, voi ochi de ânger, unde sunteți? Tacți, inimă, tacți.

Zuritul trenului mă deșteaptă. Privesc din teroaștră și ved' o vale ca din povești. Munți în dreapta, munți în stânga, printre ei se rostogolește Cerna lată și limpede minune, lină alocurea, dar' furioasă, când în cale-i peste dujmanele stânci. Cântări, vesele, oftări, două trei, și ai sosit la Orșova.

O învâlmășeală grațioasă. Curtoasia dispore, fiecare grăbește înainte peste picfoarele de-apropelul, fără „pardon”. Zăharicialele, ce duceam în buzunar pentru îmbălsămarea sufletelor de femei, s'au făcut țurci și așa s'au dus și speranțele mele. Vai și amar.

În mijlocul unor plopi subțiri eată copila coroanei, unde ascunsese Kossuth în 49 odorul Ungariei. O zidire în opt colțuri, la mijloc o groapă de un metru, și acolo ar fi fost coroana. Cine poate, să scrie numele în cartea de alături și apoi hai mai departe.

Deodată stai uimit. Dinaintea ploilor pe neașteptate răsare Dunărea lată și maiestooasă, strineă în lanțuri prin două șire de puternici murți. Prins ca în farmec, am stat câteva momente pe loc. Nu-i chip să răsună rece la priveștiștea asta. O lume de oameni grăbiți spre mal și totuși aveam impresiunea liniștii dintr'un puternic dom. Păveț-e-o, cum se mișcă greoaie în alvia lui, încereza o învâlește, și totuși par'că nu povestește veacurilor șoptind.

Ah, tăcerea încetează. Vuiește să lăstește peste valuri. „Deșteaptă-te, Române” răsună prin văzduh. Șapte lăutari fac șgomot cât o sută pe învelișul vaporului, ce ne așteaptă.

Vaporul furnică de Români. De-ai venit târziu, nu mai încapi lângă mandle, ci trebuie să privești măreția naturii, ori să stai cu Novacovici lângă lăutari și să admiri ce rezultate frumoase a realizat vârsatul pe cinstitul obraz al țigancei, care bătea corzile de sirmă ale cimbalului cu un zeli, ce producea fiori în trupul bărbailor, cari au venit la petrecerea aceasta fără cucoane.

Gata. Șuieră aburul din vapor, lopotile isbesc cu putere valurile, par'că strănută un uriaș, încet, greoiu se mișcă făptura asta de lemn și de fier, am plecat. Afară batistele albe, cine mai are, un puternic „trăiască” răsună din piepturile răgușite ale Românilor voinici și apoi te pui la curte, dacă ai cine să te asculte, dacă nu, eată bea bere ori vin ori țuică, și — atât.

Vaporul merge la deal și merge încet. Pe malul drept se arată, alb și verde, cătunul sârbesc Tekia, treci apoi pe lângă Ișelinița, vine Ogradena și nu știi, ce să admiri mai mult, frumuseța dealurilor, măreția Dunării, care a zdrobit stâncile acestea, ori diumul lui Traian, care trece de-alungul Dunării, tăiat în stâncile țermului din dreapta.

Vivat. Ce-i? Toată lumea era pe coperișul vaporului, fețele se întorc spre malul drept și se întrebă unul pe altul, ce este? Dar' n'ai timp să întreb de două ori, că se arată. O tablă lată de marmoră albă, la mijloc cu litere mari roșii inscripția: „TABULA TRAIANA”. Nu-i asta tabla lui Traian, ci ea-ți atrage numai atenția, să vezi. Din jos de tabla aceasta stâncea e rasă și săpată cu litere latine, cari vestesc urma marelui împărat, ce a înființat aci la Dunăre un popor roman. „Trăiască regele, — încep lăutarii să cânte, dar' pe ciocul corăbiei tinerii își desvleșe capul, nu răsufli de trei ori și munții răsună „Deșteaptă-te, Române”. Ce coincidență minunată. În ochi și în piepturi amintirea lui Traian, lăutarii cântă imnul viteazului Carol și tinerii vestesc „Deșteaptă-te, Române”.

Stai, inimă, stai. Oprește-te, condeiu. Eu nu mai zic nimic.

Priviți acum la malul stâng, că treci pe lângă satul Dabova și de-alungul Dunării șerpuește un drum frumos de țeară, făcut cu istețime. Și dacă n'ai învâlețat la Unguri, apoi îți arată ochii, cine a fost măiestrul drumului. Pe un părete de stâncă cu litere de aur vezi săpate în marmoră cuvintele: „Gróf Széchenyi István”.

Aici apoi se desfac munții. Am ajuns la „Cazan”. Așa se zice adevărat locul, unde Dunărea intră în strimtoarea munților. Până aici ne era țelul, și acum vaporul într'un puternic șemicerc se întoarce. Am văzut acum, ce era de văzut și ne-am pus la masă. O fetiță drăgălașă din Reșița rezervase lângă sine un scaunel, cine știe cui... — E ocupat, domnișoară?

Fetița se uită lung drept în ochii mei aprinși de căldură și foc.

— Nu.

— Imi dați voie?

— Poftim!

Am prânzit așadar foarte bine. Supa era sărată peste măsură, peștele par'că nu eram noi chiar pe Dunăre, friptura de vițel nu știi cum era. Cu un cuvânt, am prânzit de minune, că fetița era drăguță și mănecarea... bună.

Mai ascultă pe Novacovici, cum cântă în fruntea lăutarilor, aprinzi o țigară și nu o isprăvești, când din valurile Dunării vezi ridicându-se insula Adakileh. Ruină. Chipul împărăției turcești. Zidurile groase, tari, dar încep a se prăbuși. Bine este însă așa. Fost-ai, lele, când ai fost! Pe țerm turci

înalti, cât un munte, dar gârboviți, băieșii cu fez pe cap, o turcoaică bătrână cu pantalon înguști la glezne și lași în sus, par'că ar voi să-și ascunsă și mai tare fața, dar' nimeni nu dă semn de curiositate.

Cu mare greutate debarcăm și hai prin stratele înguste ale fortăreței. Ce-i de văzut? Mai întâiu giamia turcească. Părăsiți și hodorigiți e și asta. La ușă stă cinstitul Iacob Suliman, muezziu, slab și stins la față, cu mustețele lungi și atârdate din jos de bărbie. În biserică covoarele tocite, pe alocurea zdrențe, bogății au locul lor, șoracii alt loc, eată femeile stau într'un colț închis cu scânduri, un fel de colivie, deschisă numai într'o parte prin gratii dese de lemn.

Vin roiu să vadă giamia, domni și dame. Se uită la spărtura, unde preotul turceac își face rugăciunea și pleacă apoi. Adevărat ar pleca. Dar Iacob Suliman muezziu te prinde de mână și strigă tare, de aud toți:

— Hoho, bacșis, boeru, bacșis.

Și nu scapă nimeni fără bacșis. Dămelor nu le cere nimic. E cavalier turcul, chiar flămând să fie.

De aici mi-am făcut calea întoarsă. În ulicioara ce duce la port e bazar. Tutun, țigări, țoale turcești, dulceturi, pretutindeni cafea turcească.

Cinstitul mozlum Izzail Iussuf mă prinde de haină și întrebă: „Unde să vine, boer?” — Ii spun și-l întreb și eu, cum se zice pe turcește, să-mi dea cafea. Mi-o spune și eu intru apoi într'o grădinuță, unde ved' mai multă lume. Bat în masă și strig:

— I der mi giabuc i caffèie mozlum.

Stă turcul uimit, zice ceva, ce nu înțelege, dar' la moment imi aduce o ceașcă cu cafea. Brava, limbă turcească. Stăpânul cu un fez roșu pe cap vrea să înceapă cu mine vorba pe turcește.

— Ei, și românește nu știi?

— Cum nu, boierule?

— Cum te cheamă?

— Ali grof Mehmed, dolmaciu, Arpad.

— Cum Arpad, bre?

— D'apoi Ali pe ungerie se încluește

Arpad

Al dracului neamțu. Auzi colo. Ali pe ungereste Arpad. Asta n'am știut-o până acum. Știam eu, că nana Floare se zice pe ungereste Virág, dar' că Ali e Arpad? Hm. Mare lucru.

Cu buzunarele pline de tutun și țigări pleacă la port. La capătul porții principale o lungă inscripție turcească, la stânga o tablă de fier cu o poezie nemțească. „Offen steht des Ruhmes Bahn — Ihm, der glorreich war in Thaten”. Inscripția laudă pe nu știu care Mahmud-Khan și e făcută în anul 1734 de căpitanul Antal.

Pe vapor lumea e nerăbătoare. Numai un avocat și un medic doriau să stea corabia acolo încă vre-o sută de ani, ca să nu fie despărțire. O brunetă și o blondă. Nu zic nimic.

Dar' în sfârșit plecăm. Mergem vre-o doi kilometri înapoi, că să aibă vaporul loc de tutur și o pornim apoi spre Turnu-Severin. Pe malul stâng zuruie un tren românesc și din toate ferestrele frații și frățioarele fâlfăie batistele albe spre vaporul nostru. Trăiască România!

Mai faci puțină politică cu Scurtu și deodată amuțesc gurile toate. E Turnu Severin. Grandios se înalță pe mal Liceul Traian, în port miș de oameni, muzică, cântare, drapeluri românești. Un fior dulce îți trece prin suflet. Suntem la frații noștri. Prefectul ne bineventează și protopopul Mihail Popovici, cu capul descoperit, alb ca un patriarh, mulțumește adânc mișcă.

Pleacă convoiul în oraș. Flori pe uliți și casele toate împodobite cu drapeluri românești. Ce-or fi zis Ungurii la asta? Nu știu. Dar' știu, că noi toți eram veseli și fericiți.

Cum am petrecut în Turnu-Severin nu o mai spun. Ce să mai povestesc de grădina publică, de ospătaria lui Bădescu, unde n'ai fi căpătat o friptură nici pentru un galben, ce să zic de cei trei lăutari și jumătate, cari ne asurziau cu cântecele lor? Dar' triele primadonei de Faraon? Sibienii să întrebe pe domnișoarele Cosma, Arădanilor să le povestească fratele Tămășdan. Eu tac.

Aș dori să povestesc însă de petrecerea noastră în ospătaria domnului Iuda, dar acolo a cântat iubitul părinte Terfaloga și el m'a rugat, să nu scriu despre asta nimic. I-am promis, nu de dragul lui, dar' frumoasa preuteasă este stăpână peste voința mea. Să mă ierte așadar iubitul colonel Dragoescu, că nu pot să-l laud ființa lui fermecătoare.

Dar' ceva tot mai spun. Cine vrea să vadă un internat modern și un liceu model, să meargă la Turnu-Severin. Și cine vrea să facă cunoștința celui mai distins director de liceu, să-l cerceteze pe harnicul Costescu, ideal de bărbat bun și luminat. De trei-ori trăiască!

A trecut însă și noaptea furtunoasă. Pat nu am văzut, dar' dimineața la patru ceasuri era plecarea. Adevărat era să fie. Lumea se adunase pe mal. Tot acolo era și acum Dunărea lată și maiestooasă, o pânză argintie de aburi învâlia undele ei. Dunărea era pe loc, dar vaporul nostru — ca'n palmă. Era întârziere nedeterminată. În oraș nu poți să pleci, că scapi vaporul. Frigul era frig și oasele obosite, dar' n'are a face nimic. Româniul are șapte vieți în pieptu-i de aramă. Trage-i, pușorule. Și se întinse hora mare și frumoasă, strigături de voinici răsună prin văzduh. E cert, peștii din Dunăre au acum credința, că s'a unit earăși Dacia lui Traian.

S'a sfârșit și asta. Imi arde și acum peptul de dulceața stringerii în brațe la Ardeleana. Ce să-i fac. Sosl vaporul și pernele roșii din salon aduseră somnul tu oase. A dormit, cine-a putut. Eu priviam la doi ochi negri ca mura câmpului și nici nu știu, cum am sosit așa, fără de veste, la Orșova, de unde am plecat. Hotărât, pământul este rotund.

Dar' erau oarele numai opt și trenul pleacă la două „postmeridiane”. Mai stai la Regele Ungariei și bea bere Pilsen de Orșova, ori ceri icre moi, de ț-a mai rămas ceva la chimir. Căci zău, numai în tren am revenit la realitate și îndușat ascultam, cum gurile domnilor recitau melancolic cântarea lăutarilor dela Bădescu:

Toată lumea strigă tare,
Nu-s parole, nu-s parole.
Vai și amar de buzunare.

Ilie Borg.

Viața familiară.

Este un lucru mai pe sus de orice înțeleg, că atunci, când vorba e de familie, gândul nostru e preocupat de familia românească.

În luptele sterpe politice, par'că am uitat cu totul de datoria: să vedem toți cei chemați asupra moralității și fericirii familiilor noastre.

În afară de procesele multe, ce provin din împărțirea averilor, și cari nasc certe cu anii, — de-un timp încoace se observă alte procese în sinul familiilor noastre, procese, a căror pricină foarte adese se tănuiește înaintea lumii, și cari se nasc din: ruperea credinței conjugale.

Bărbatul și femeia, luați din dragoste la început, fie pentru-că nu se înțeleg mai târziu, fie pentru-că este

unul sau celălalt păcătos, — ajung la cea mai neagră ură, care, natural, îi desparte și le sparge astfel cuibul familiar.

Preotul cel dintâiu, și mai apoi învățătorul, cunosc începutul acestui mare și infricoșat dușman al dezvoltării noastre naționale, — lor le și incumbă datoria, a veghia asupra fiilor săi iubiți și să stărpească răul din rădăcină.

Nu odată, ci de zeci de ori să alege preotul și învățătorul la asemenea bolnavi sufletește, și cu sfatul lor să contribuie la împăciuirea lor.

Indârjirea, ba chiar imputările ce-și fac reciproc în prezența preotului și învățătorului lor, să nu ne oprească a persista în sfătuire, căci revenind la momente senine, ei vor cumpeni și vor judeca, dacă sfaturile sunt bune ori nu.

Chiar dacă n'ar succeda într'un cas sau altul, răul va fi numai pentru cei ne-ascultători, pentru că vecinii, neamurile și cunoșcuții lor, cari pe-trec cu atențiune întâmplările și nu sunt porniți de patima urei, învață minte, cugetă și se feresc de nenorociri.

Soții trebuie să-și cunoască datoriile lor și mai ales pe cea creștinească. Cu bunătațe să caute a-și face bucurii unii altora, împlinind porunca: „Iubește pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău, și pe de-aproapele tău ca însuși pe tine“... „Bărbații să-și iubească femeile sale ca și trupurile sale, iar femeia să se teamă de bărbat“...

Cu fiecare zi să-și înmulțească faptele bine plăcute lui Dumnezeu.

Cu fiecare zi să crească numărul facerilor de bine unul pentru altul, ajutându-se cu credință curată.

„Ce folos este omului de va dobândi lumea toată, dacă-și va pierde sufletul său.“

Legătura bărbatului cu femeia este dela Dumnezeu; ear cine nu respectă această legătură și cine nu

contribue cu luminile sale să fie respectată, ori-cât de sus pus ar fi pe treptele vieții sociale, sufletul său perde-și-l va.

Preot Al. Muntean al lui Vasile.

Două cuvântări ostășești.

În ziua de 30 August fiind aniversarea luării Griviței de armata română din mâinile Turcilor, oficerii batalionului al 2-lea de vânători au dat un banchet la Constanța, unde au poftit pe generalul *Candiano Popescu*, comandantul diviziei din Dobrogea, cum și pe toți oficerii superiori din garnizoană.

Masa așezată în sala de mâncare a trupelor era acoperită de flori.

Cătră sfârșitul banchetului, generalul ridică următorul toast:

„Iubiți camerazi!

Acum 23 de ani ploua gloanțe la Grivița, astăzi din acele gloanțe au rămas flori și cine știe mâne, dacă aceste flori nu se vor schimba din nou în gloanțe, căci:

Timpul aduce și face

Și ce vrei, și ce nu-ți place,

a zis de mult bătrânul Văcărescu.

Un ce însă rămâne netăgăduit: că zorile lui 30 August au lămurit noaptea întunecoasă a unui jalmie și umilit trecut al țării noastre, ear la bubuitul tunului dela Grivița, neamul românesc s'a redesteptat din groaznica-și letargie.

În această zi ne-am dat viață nouă și am dat viață și altora, vârsându-ne pentru dișii sângele ca ara, voină a-și scăpa dintr'o robie de veacuri și de sub tășgul crudului iatagan.

Nu cerem recunoștință nimănui, căci nu noi plămădim inimile, ci Dumnezeu și Dumnezeu sădește în ele ce voește. Într-ale noastre a sădit generositatea. Cerem numai acelor, pe cari nu li-am lăsat să moară să ne lase să trăim, aducându-și aminte ce erau și ce sunt, că România li-a fost părghie de ridicare și că dinsa e mai puternică în anul 1900 decât în 1877.

Ziua de 30 August, ziua luării Griviței, trebuie să fie hrana sufletului neamului și mai cu seamă hrana sufletului soldatului nostru.

Și cu toate că armata română respectă pacea și o păzește cu credință, totuși îi este drag și războiul, căci dacă lipsia războiul din lume, inima omenească n'ar fi fost împodobită de atâtea nobile sentimente.

Inchin acest pșhar pentru oficerii, cari au organizat acest banchet și pentru viteazul batalion al 2-lea de vânători, cum și în memoria celor căzuți pe câmpul de luptă în astă glorioasă zi.

Inchin pentru Maj. S. Regele, singura căpetenie a oastei“.

La 30 August, fiind și ziua numelui generalului *Candiano Popescu*, corpul oficeresc din garnizoană a venit la palatul diviziei ca să-i adacă felicitările sale. Cu acest prilegiu, generalul ținu corpului oficeresc următoarea cuvântare:

„Domnilor!“

Este onoare pentru mine și o mare bucurie că veniți să mi aducați felicitări de ziua mea. Dacă ar fi o simplă formalitate a regulamentului serviciului interior ce o îndepliniți, n'aș primi o, căci șeful, care are în vedere războiul, trebuie să caute să fie nu numai temut de cei ce slujesc sub el, dar și iubit. Viața mea pe câmpul de luptă e în mâna fiecăruia din d-voastră și aiment nu s'ar pune în primejdie să mi-o sespe, călăuzit numai de paza reglementelor. La jertfe ne împinge avântul inimii iubirei însă neînsoțită de respect, o resping aserenea departe de mine, deoarece eu nu am ambiția a dobândi o popularitate bolnavicioasă în oaste, ci doresc să exercit un comandament, unde principiile militare sănătoase să stee neconținut în picioare și să vegheze.

Când am venit în fruntea diviziei, tot în acest local v'am spus, că oficerii aflați sub ordinele mele voesc să se cunoască și după purtarea și după înfașurarea lor militară.

Deunăzi, întâlnind un oficer superior dintr'un alt comandament, ce trecera prin Constanța, mi zise: „Domnule general, pe oficerii din divizia Dobrogei îi cunosc după ținata și salutul lor militar, plin de bărbăție și de curvintă. Multă plăcere mi-au făcut aceste cuvinte, și mă folosesc de privilegiul de față pentru a mulțumi, căci ați asultat și ați adus la îndeplinire sfatul meu.“

Da, pe serioase simțăminte militare urmează să ne răzăm, că armata română să nu fie un alcat, pe care evenimentele să li fi omene după capriciul lor, ci o stâncă de granit, de care să-și sfărime capul vrăjmașii nostri.

Să trăiască armata română, domnilor, puternică prin disciplină, prin muncă roditoare și prin dragostea de patrie. Să trăiască M. Sa Regele, supremă noastră căpetenie!

Comoara de aur.

— Povește igienice și de scăparea vieții, scrie pe înțelesul și pentru folosul țranului român —

De

Iuliu Bugnariu Sădăuțanul.

Motto: Sănătatea pân la un punct este în mâinile noastre.

(C. Șt. S.)

(Continuare.)

Rămirile.

Dacă cineva s'a rănit, îndată să se debrace partea rănită a corpului. Dacă a fost rănit capul, trebuie să tundem părul din giurul ranei, să spălăm partea vătămată cu apă proaspătă și să îndepărtăm cu grijă bucațelele de vestiment sau alte corpuri străine, ce s'ar pute găsi în rană. Pân la sosirea medicului, ne îndestulim a aplica pe rană imblojiți nuiaute bine în apă rece, pe cari le înținem îndată de atâtea ori, de câte ori se încălzesc. Să ne ferim cu deosebire de femei vrăjitoare, cari cu întărtarea părții rănite a corpului, numai întâzie vindecarea ranei. La stări indivizi, al celor sângeră nu e stricat și rana e curată, rana mai mică totdeauna se vindecă ea de ea, în urma lucrării naturii. Spre această vindecare naturală e de ajuns, dacă lăsam rana să sângereze și apoi o spălăm; după aceea o acoperim de alungul cu emplastru englez (ascol tapasz). Pentru vindecarea de rana mai mari, recargem la medic.

(Va urma.)

DIN ARDEAL.

Din Valea Bărgăului.

La 26 August n. a. c. tinerimea studioasă de pe Valea Bărgăului a arangiat, în favorul copiilor săraci din *Borgo-Prund*, o petrecere de vară precedată de declamațiuni și teatru. Producțiunea într'adevăr a fost peste așteptare frumoasă și este de laudat cu atât mai virtos, deoarece ce este prima încercare a tinerimei române de pe această vale. Resultatul a convins pe oaspeții Bărgăuanul se interesează de scopurile culturale și contribuie din răspuțeri pentru îmbunătățirea stării culturale. La 7 ore seara sala hotelului comunal era plină de

nu ținem nici cu Rușii, nici cu Turcii. Să se bată ei cât vor pofti, dar pe noi să ne lase în pace.

Și la urmă și Rușii și Turcii s'ar fi învoit cu treaba asta. Ei aveau să intre în țară la noi, să se bată împreună, ear noi să stăm deoparte, nedând ajutor și ostire nici unora, nici altora.

Dar ce folos am fi avut noi dintr'asta? Țara ar fi fost și atunci călcată de oștiri străine, poate mai răi ca de altă-dată, căci acum și unii și alții ne-ar fi fost nepredăni. Ni-am fi crațat oștirile de perie, dar țara ar fi fost tot în foc și sub sabie.

Ear pe noi de țeară ne duresc. Țara trebuia scutită de pustiri și de năvăliri de oștiri străine.

Ar fi fost ușor lucru. Țara era a noastră, eram stăpâni pe ea, și trebuia s'o spunem și Turcilor și Rușilor, că nu le dăm voie să intre în țară.

Ușor de zis, dar eată că și Rușii și Turcii erau hotărâți să intre cu oștile în țară la noi, peste voia noastră.

Când îți intră srăinul în casă, pește voia ta, ai dreptul să te aperi. Acest drept îl aveau și noi.

A a i putut să trimitem oștiri ori la Prut să împedice pe Ruși de-a intra în țară, ori la Dunăre să împedice pe Turci.

ALFARUL....

Aici cobori la ierurgii,
Cristoase, în potirul meu,
Să mă renaști și'n veci să fi
Al vieții mele Dumnezeu.

Și nu te uii, că m'am legat
Cu rai din iad, ci ertător
Aie luminezi să spun curat
Cuvântul Tău mântuitor.

Adapă-mi sufletul cu dar
Și mila Ta mi-o dă mereu,
Și prin sfințitul Tău altar
Te îndură spre poporul meu;

Că mulți dușmanți s'au năpustit
De veacuri preste noi, cu foc,
Și numai Tu ne-ai ocrotit —
Și numai Tu ne-ai fost Noroc.

Noi am crezut în legea Ta,
Și credem pururea, că ești
Acela, ce ne vei scăpa
De duhurile diavolești.

Și-i fi cu noi, în nopți de chin
Și'n zile negre cu păcat,
Stăpâne-al lumilor ce vin
Și-a celor, ce s'au îngropat....

Preot Al. Munteanu al lui Vasilie.

POVESTEA Unei Coroane de oțel.

(Restatornicirea Domniei românești și războiul nostru pentru neatarnare.)

Serisă anume pentru țărâime.

De

GEORGE COȘBUC.

DOMNITORUL.

II.

În primăvara anului 1877, țara noastră era în mare nedumerire. Rușii începuseră războiul; oștirile lor s'adunau la Prut, ale Turcilor la Dunăre.

pești, când se auzi signalul de deschidere. — Dl Gregoriu Băloiu pășește pe scenă și predă monologal de A. Pop, intitulat „De ce am rămas fiacău bătrân“, cu mult succes și este viu aplaudat din partea publicului. Mare efect făcând poezia „La iocană“ de A. Vlahuță, declamată de Leontina Beza; atât intonarea, cât și gesturile au fost admirabil executate. Dl Ionuț Murășian predă monologul „Herșcu Băcegiu“ de Vasile Alexandri, cu multă curaj și dexteritate. La punctul acesta apare pe scenă dl Onoriu Prădan, stud. med. și predă monologul de V. Alexandri, intitulat „Barbu Iătarul“. Vocea îi puțimică și curată a încântat publicul întru atât, că aplausele nu aveau sfârșit. La scurta publică, dl Prădan apare din nou și cântă încă o scurtă piesă, care de asemenea a fost primită cu vii aplause? Urmează comedia de V. Alexandri „Cineli-Cool“. Rolurile principale dintre dame le-au jucat doăzorele Eugenia Hăngănuțiu, Florica și Leontina Beza, ca Smărăndița. Au avut succes admirabil, tot așa și rolurile dlor Constantin Flămând și Emil Murășian. Nu pot să nu amintesc aici și pe Cornelia cu ochii ei frumoși, care, deși nu a avut rol principal, totuși a contribuit mult la reușita bună a piesei. A urmat apoi dansul, care a durat până în ziua a doua.

Din Hațeg.

4 Septembrie 1900.

Suntem rugați a publica următoarea întimpinare, carei „Tribuna“ din Sibiu n'a voit să-i dea loc:

În Nr. 157 al „Tribunei“ a apărut o corespondență „dela Hațeg“, al cărei autor „Jole“ în cel mai infam mod atentează asupra persoanei și caracterului meu și al doilor d-lui protopop Tit V. Gheaja.

Deoarece adevărul este ascuns, da-mi voie, d-le redactor, ca să vă descopăr unele fapțiș și purul adevăr, să vă convingă că corespondentul d-voastră abuzează de bunăvoința d-voastră, pentru că întuneacă adevărul cugetând, că prin compromiterea numelui câștigă și-și merite.

Întă starea lucrului:

În 22 August a. c., s'a ținut ședința școlară școlastică a școlii comunale din Hațeg—când, după-cum se vede din protopopul alăturat—s'a deliberat asupra întregirii unui post de învățător al școlii noastre locale.

Dreptul înă e una, ear puțința e alta. Dacă am fi încercat să oprim pe Ruși, n'am avut șanse. Oștile lor sunt mari și multe. Ei au făcut loc cu de-a-sila și tot ar fi rămas în țară. Ear atunci s'ar fi purtat cu ei război.

Dacă am fi încercat să oprim pe Turci, n'am avut șanse. Ei sunt dușmani și că s'ar război. Și dacă s'ar fi întâmplat să bată Turcii pe Ruși — cum i-au bătut și într'alte războaie — n'am fi avut tot pe mâna lor? n'ar fi fost tot câștigul cel vechiu?

Ear să te împotrivesți în două părți, la Dunăre și la Prut, ar fi fost faptă de război.

Aceasta ne era acum nedumerirea. Cu toate că nu puteam face nici pe Turci, nici pe Ruși să nu ne calce țara. Cu răul nici atâta.

Să le fim și unora și altora într'aceiași război, era rău. Să le fim amândorora război, era și mai rău.

Să stăm cu oștile de-o parte la munte și să lăsam țara pe mâna Rușilor și a Turcilor, era faptă de om slab. De ce avem război și vitează? Ca să stea de-o parte prin munți, în vreme ce în țară era război și pustiere?

Dar să băgăm oastea în foc era și mai rău, căci trebuia să fimem partea ori

Președintele școlii școlastic comunale face propunerea, ca postul de învățător devenit vacant, să nu se întregască în anul acesta școlastic, ci cu salariul ce s'ar cruța să se facă reparaturile imperative necesare și aceasta pe motivul, că după dese arătări și după convingerile noastre ale tuturor în școală și în locuința învățătorului plouă, așa încât dacă în anul acesta nu se vor face reparaturile necesare, edificiul ce a costat 12500 fl. se va ruina tot mai tare încât mai târziu se vor cere spese colosale,—ba din motivul acesta va trebui ca să se și încue școala.

Descoperi apoi, că pentru reparaturile a intervenit la comitetul administrativ grănițeresc din Sibiu, ca la proprietar, pentru un ajutor, dar nu ni-s'a dat, asemenea ne-a răspuns și comuna, prin urmare fiind lipsa imperativă, alt mijloc ori alte venituri nu avem decât, ca amânând întregirea postului învățătoresc pe un an — să putem repara cel puțin coperișul școlii, ca să nu plouă pe copil și pe învățător în casă și în școală.

Afară de aceasta noi avem lipsă de mai multe reparaturile: Pivnița (celariul) e descoperită de tot de 5—6 ani; tot în asemenea stare e și șopru de lemne. Dar mai mult: abortul (retarada) stă pe propte, încât pericolul amenință în tot momentul, din care pricină, ca și în cămară, umblarea e interzisă.

Aparatele de gimnastică sunt rulate total, ba putem zice, că lipsesc cu desevlășire. Pălanul dela curte și grădina încă stă să cadă.

Astfel aci totul e ruinat. Eată ce a ajuns școala din Hațeg! a ajuns o stare de plâns. Cel cu ochi nu vâd, și pe nime nu-i doare.

Scopul acesta îl putem ajunge chiar și pe baza legii, zice președintele, pentru-că în școala noastră numărul copiilor, cari cercețeau școala, doar mai bine de 10 ani nu a trecut peste numărul 50, la amândoi învățătorii în toate despărțemintele; cu toate că legea țerei prescrie 60 respective 80 de școlari pentru un învățător. Exemplu învederat e și anul expirat că învățătorul pensionat a avut 14 elevi, ear celalalt 35, cu totul 49 școlari, la doi învățători!

Deci pe baza legii putem încredința pe un învățător cu conducerea și instruirea tuturor elevilor.

Ear dar, aceasta e propunerea, și nu infamia prezentată în „Tribuna“. Aici n'a fost vorba nici nu s'a decis sistarea unui post de învățător — după cum tendențios și malițios prezintă lucrul corespondentul d-voastră, ci s'a hotărât ca cel mult pe un

an postul învățătoresc să nu se întregască din considerațiunile amintite.

Aceasta a practisat-o comitetul administrativ grănițeresc și o urmează și alte senate școlare dela deosebite școli.

Aceasta e baza și a acestei propuneri. Față cu propunerea președintelui, avocatul Dr. Suciu cere ca să se întregască postul de învățător și conform pactului încheiat între grănițerii de odinioară să se aducă un învățător de legea greco-catolică.

Deoarece domnul Dr. Suciu au insistat foarte pentru propunerea sa, președintele i-a răspuns, că bucoros ar consimți cu dl Suciu, dacă acesta ar pute arăta un expedient ori un venit oare-care pentru reparaturile — sau apoi să ne cinstască dl Dr. Suciu vr'o 200 fl. pentru scopul acesta.

Aceasta ar fi putut-o îndeplini, numai voință să fie.

După-ee m'am convins, că dl Suciu de dat nu ar da... ci vorbește numai ca să-i treacă timpul, și convins fiind eu despre imperativa necesitate de reparaturile, am spriginit propunerea președintelui, ca postul de învățător să nu se întregască în anul acesta pe motivul, ca să se acopere școala, să nu flu silit în mez de noapte a mă scula ca să'mi mut patul din un loc în altul, după-cum se întâmplă totdeauna când plouă.

Despre aceasta au cunoștință toți căli au fost la mine în casă. Sunt convins deci, că cu aceasta am făcut un bun serviciu pentru școală, ca să nu putrezească de tot lemnele, grinzile ori plafonul. Și pe când am făcut acest bun serviciu, mi-am luat și o sarcină de bună voie.

În urma acestora apelez la judecata On. public, dacă eu cu dl protopop Tit V. Gheaja nu am lucrat rațional și în interesul școlii!? față cu aceia, cari voiau mai bine să se întregască postul de învățător și apoi din cauza nereparării școlii, edificiul să se ruineze total, ear autoritatea politică să o închidă, ca astfel să nu funcționeze nici un învățător.

Bine ar lucra dl avocat Suciu, dacă ar căuta sanarea pericolului ce ne amenință și cu aceasta ameliorarea salariului învățătoresc, cum fac și alții, pentru-că a aduce un învățător, care să trăiască în oraș cu un salariu de 350 fl., însumă dispreț și batjocură, căci și în cea mai de pe urmă școală comună salariul învățătoresc este 500 fl., ba învățătorul reformat din Hațeg are 1150 fl., un salariu, pentru care noi trei puteri didactice trebuie să lucrăm și încă să și rivalizăm în propuneri...

Dl Dr. Suciu — după-cum vâd, alt teren urmărește; ar face însă bine, ca să cer-

cețeze și d-sa starea edificiului școlar, care e de plâns și să nu asviră cu barda în lună, că unul ori altul e bun patriot, să-și deschidă numai foaia și va vedea că abia sunt trei-patru ani decând a început a mironosi în câțva și el a român.

Mai bine să-și îndemne aderenții să spriginească școala și să o respecte, căci e baza existenței noastre... dar să nu o batjocorească... și să o pălmuiască... ca în săptămâna trecută, când cu dispreț, din ură și în mieș de noapte i-a spart ferestrele.

Nu învățământul e slab, nici interiorul școlii, ci slab e acela, care nu se interesează de starea ei, ca și la examenul din vara asta (și ca și la celelalte), pentru-ca să le șadă bine Domnilor, cu toții au excelat prin absentare. Deci eată interesul!

După toate acestea dar, noi nu înroșim, nici nu ne genează fapta noastră, din contră suntem mândri, că am putut reuși cu propunerea făcută în interesul adevărat al școlii. Să întregască cei cari prin părerile lor au fost să ducă edificiul școlar la totală ruinare și cu el sistarea prelegerilor.

Judecați dar faptele și cărările și apoi veți vedea, cari sunt rățocișii?!

Deci poate vedea ori și cine, că nu „micimea de suflet“, nici „sărăcia sufletească“ sau „lipsa de bunăvoință“ ne-au îndemnat la aceasta — după-cum afirmă tendențiosul autor — ci chiar interesul cătră școală.

Atari epitețe oare cu cine se potrivesc mai nimerit?! Cu mine, care m'am sacrificat timp de 24 ani, cu cinstite pentru neamul meu? ori apoi de 100 ori mai nimerit cu autorul lor, care, eșit din opinică, și, cu rușine fie zis, nu-și spriginește școala, care l'a făcut om, ci o scuipă, batjocorește și o insultă...

Sunt convins, că dl protopop Tit V. Gheaja nu are lipsă ca să-l apăr eu, căci în curs de 31 de ani, prin activitatea sa, scrierile sale literare, prin morala și purtarea sa adedevărat corectă este bine cunoscut.

Atâta constat, că și alege oamenii de societate, bărbați serioși și preste tot oameni morali.

Prin astfel de corespondențe nu ne vor teroriza niște oameni slabi, nici nu vom privi de conducători în cauzele noastre pe cei nechemăți.

Acum toate celea expuse le las la aprecierea onoratului public, ca să ne judece.

Nicolae Sansian,
Învățător.

Turcilor, ori Rușilor. Ne era, cum zice vorba, greu la deal și rău la vale. Înainte foc, îndărăt apă mare. Nu puteam merge nici în colo, nici încoace, ear dacă stăteam pe loc, ne ajungeau amândouă de odată.

III.

Țara întragă își puse atunci toată nădejdea în Domnitorul ei. Era un om cu minte și chibzuit, și El avea să știe, cum să scape țara de primejdii.

Cum o zice El, așa să fie.

Asta însemna, că țara avea deplină încredere în cuminția Domnitorului și în sufletul Lui de bărbat, care știe cum să rupă lucrurile într'un fel, și mai ales în inima Sa cea mai presus de cât toate doritoare numai de binele și fericirea țării noastre.

Dar cu atâta era mai greu lucru pentru Domnitor. Dacă lucrurile, așa cum le-ar fi hotărât El, ar fi eșit rău, dacă ne-am fi încercat într'un război fără noroc și dacă țara ar fi fost asviră într'o stare mai rea decât mai înainte, toată răspunderea pentru relele aduse ar fi căzut pe capul Domnitorului.

El a zis să facem așa!

Am avut și noi Români Domni buni și vrednici de-alungul vremii, cari și-au iubit

neamul, dar când au ajuns în încercături mari, au părăsit mai bine scaunul domniei, decât să lea răspundere prea grea și să se știe învinuși că din fapta lor a pornit răul țării.

Poate că a fost bine și așa. Dar e cu mult mai bine și mai frumos, când Domnul stă alături cu țara în primejdie și nu se dă în lături de grija și de greutatea răspunderii, când face așa cum crede El că e mai bine, și când cu inima curată poate să zică în fața lumii și a lui Dumnezeu: Dacă au ieșit lucrurile după cum nu le-am voit, este că așa a vrut puterea Celui de-sus.

Și așa a făcut Domnitorul nostru, luând răspunderea asupra Sa.

A chibzuit singur, s'a frământat zile și săptămâni întregi cu gândurile, judecând în sufletul Său binele și relele cari ni le-ar pute aduce prietănia ori dușmănia, fie cu Rușii, fie cu Turcii. A cumpănit părerile oamenilor luminați și pricepători, a ispitit gândurile mulțimii din țară, a cerut sfatul bătrânilor țării și prin scrisori a cercetat gândurile celor mai iscusiți oameni într'ale politice.

A voit să le știe pe toate, ca să se încredințeze și de ceea-ce ar face alții fiind în locul Lui.

Mai întâiu a adunat pe toți bărbații noștri cei mai cu pricepere întru cărmuirea țării și s'a sfătuit cu ei. Din nepotrivirea

lor în gânduri se vedea lămurit ce încercătură daee peste noi. Unii găsiu cu cale, să lăsam țara deschisă, în drumul oștirilor rusești și turcești, ear oastea noastră să se adune în munții Olteniei.

Alții se luptau cu gândul, că ar fi mai bine să ne dăm pe partea Turcilor, că de vor birul Turcii, nu ne va fi mai rău de cum ni-a fost; ear de nu vor birui, Rușii tot nu ne pot face răul ce ni-l pot face Turcii, nu ne pot mări birul, nu ne pot surpa așezămintele țării.

Ear alții se străduiau cu povața, să ne dăm pe partea Rușilor și să ne mântuim odată de Turci, scăpând țara de bir și de stăpânire.

Toți aveau dreptate și temei în spusese lor.

Cei-ce voiau pretănia cu Turcii, aduceau ca temei grijea lor de neisbândirea Rușilor și de multa supărare apoi a Turcilor și a răzbunării lor.

Cei-ce năzuiu spre Ruși, aduceau ca temei oștirea noastră. Acum aveam oștire, nu ca alte-dăți, când s'au mai învălmășit Rușii cu Turcii, și când noi n'aveam oștire de loc. Acum oștirea noastră putea să ție pept cu Turcii. Și avem și un Domn cuminț și cunosător într'ale purtării de războaie, ziceau ei.

Așa erau împărțite gândurile oamenilor. Ear Domnitorul tot nelămurit era.

(Va urma).

Dela sate.

Laude unei învățătoare bune.

Bătrânul învățător pensionat Ardeleanu din Pecica ne pune la dispoziție următoarea vorbire ce a ținut-o d-nei Emilia Ciorogariu măr. Bodrogeanu.

Muli stimată doamnă învățătoare!

Doș-zeci și unul de ani sunt de când ai venit ca învățătoare aleasă la școala de fete în comuna ta natală. Tu ai fost cea dintâi învățătoare română, care ai pus temelul și fundamentul la școala de fete din Pecica-română. — Moravul, zelul, diligența, truda, osteneala și iubirea de neam, ce ai dezvoltat cu învățarea, cu deșteptarea și luminarea, cu educarea sau creșterea școlii de fete, — te-au făcut — și ai fost, nu numai învățătoare bună și de model, — ci ai fost sufletul, inima și mama școlii acesteia!

În restimp de 21 de ani — ți-ai împlinit datorința atât față de școală, cât și față de elevele sau învățăcelele tale, așa: cât totdeauna ai secerat lauda și îndestularea tuturor, încât, cu tot dreptul putem zice, că: rari învățătoare se mai află așa de zelose!?

Sf. Scriptură zice: „Credința fără de fapte este moartă“.

Faptele tale față de școală și biserică, și față de elevele tale, te-au arătat, că: ai fost învățătoare din inimă curată, cu suflet nobil și mamă duioasă școlii acesteia!

Se poate întâmpla, ca acest examen să fie cel dintâi, și doară și cel de pe urmă în viața ta — ca învățătoare plină de fapte bune și de merite pe cariera învățătoarească, atât de grea și de nemulțumitoare.

Laudă și onoare ție, învățătoare bună și distinsă, care ți-ai sacrificat, și ai jertfit viața școlii de fete, și ai muncit din greu — cu atâta zel pentru neamul românesc și credința strămoșească, — fără de a avea recunoștință și răsplătă cuvenită!

Constința sufletului te-ți de mângâiere, că ai fost cea dintâi învățătoare română, care ai făcut începutul cu școala de fete în comuna ta așa, precum am fost și eu, cel dintâi învățător român, care am învățat românește pe Români!

Primește dela veteranul tău învățător mulțămirea și recunoștința, ce ai meritat-o în decursul alor 21 de ani ca învățătoare, primește-le și în numele corpului învățătoresc, și în urmă primește-le în numele elevilor, băiețelilor tale iubite, pe cari cu atâta iubire și dragoste le-ai educat și le-ai învățat spre tot ce este bun și frumos, și și de folos în viață — pentru genul femeiesc, — și pe cari le-ai iubit și le ai privit ca de ale tale așa: precum și ele te-au iubit și cințit nu ca pe învățătoare, ci ca pe o mamă a lor, cari cred că te vor onora și adora, și nu te vor uita în viața lor, — căci li-ai fost nu numai învățătoare bună și iubitoare, ci și o mamă cu inimă adevărată română!

Să trăiască, să înflorească
Școala de fete românească!
Cu învățătoarea dimpreună,
Care ni-a făcut o zi plăcută și bună!
Pecica română, la 12/25 Iunie 1900.

Ioan Ardelean,
Inv. în pensie.

Avis.

Prin aceasta se aduce la cunoștința On. public român și a P. T. domni membri ai „Reuniunii învățătorilor români gr.-or. din diecesa Caransebeșului“, că direcțiunea căii ferate de stat a încuviințat pe seama participătorilor la adunarea generală a Reuniunii, ținândă în Oravița-Montana la 17/30 Septembrie a. c., cunoscutul favor de călătorie, ce se cuprinde în aceea, că cu un întreg bilet de cl. III. se poate călători pe cl. II., ear' cu jumătate bilet cl. II., pe cl. III., și anume pe liniile proprii ale statului, precum și pe liniile sud-ungare Timișoara-Buziaș și Verșet-Cubin.

Certificatele pentru obținerea acestui favor de călătorie dimpreună cu programul adunării și al festivităților sociale, pentru membrii din departămintele Reuniunii, sunt depuse la concerninții domni protopresbiteri, ear' pentru ceilalți P. T. domni participători, la subscrierul.

Biletele de călătorie pentru excursii la „Stajerdorfer Sommerfrische“ și la băile din „Marilla“, se vor im-

părți participanților cu ocaziunea adunării prin comitetul local din Oravița.

Bocșa-Montana (N. Békés), 12 Septembrie 1900 și n.

Ioan Marcus,
notarul general al Reuniunii.

PARTEA ECONOMICA

Sădirea pomilor.

Dela sădirea, cum se cade, a pomilor atărnă dezvoltarea și rodirea lor, cum și viața fiecărui pom.

Un pom, sădit corespunzător cerințelor naturii și trebuințelor lor naturale și individuale, cum și climei și locului unde s'a sădit, — se dezvoltă pe deplin, produce fructe corespunzătoare și din belșug; pe când altul, sădit tot între acele împrejurări, dar' fără ținerea în sorotință a regulilor naturale de sădire și de dezvoltare, — nu numai că nu se dezvoltă și nu rodește ci încetul cu încetul el slăbește, se piticește și în urmă și pier.

Dacă în câmpul liber, sau în păduri seculare privim la un pom sau la un arbore puternic, crescut liber și dezvoltat singur, de la natură, — fără ajutorul omului, — vedem, că el s'a dezvoltat puternic și trăiește veacuri. Dacă cutare influință naturală din afară sau vătămare silnică nu l'a stricat, el produce roada îmbelșugată și uimitoare.

Precum toate vietățile organice, așa și pomul sau arborele, răsare, crește și se dezvoltă din sământă; sământa unui pom sau arbore se produce din roada acestuia, care are două chiemări de frunte. Una este: a susține și a dezvolta continuitatea individuală a soiului de pom sau arbore din care s'a produs; ear' alta: de a da materia de subsistență și dezvoltare, adică nutrețiment altor vietăți organice. Dezvoltarea se face prin ajutorul naturii, care, ca în toate, așa și aci, își are regulile sale. Din sământa căzută sau scăpată la pământ, ori aruncată de vânturi, chiar în mari departări, răsare pom sau arbore și el crește în voia sa și se dezvoltă, fără-ca omul să conducă la aceasta. Se îngrijește de asta natura sau firea însăși. Răsarit odată pomul sau

arborele, mai întâiul caută să-și câștige loc în pământ, ear' apoi în sus îl crece: trunchiul, crengile și frunzele, cari își iau nutrețimentul lor și din aier. Ear' toate împreună ajută apoi pomului să-și întindă tot mai mult în pământ rădăcinile, cari mai ales dau hrana trebuitoare în tregului pom sau arbore.

Pe scurt deci: sub decursul acestor lucrări ale firii, toată puterea de trai și de dezvoltare a pomului sau arborelui, se adună la locul de unde a pornit, adică la cuibul sămânței. De-aci începe trunchiul a se ridica în sus; de-aci pornesc rădăcinile a se întinde pe sub pământ; aici se adună toate sucurile și substanțele de nutrețiment și de-aci se împart apoi peste tot pomul.

De aceea, aici toate mădulele pomului sunt mai puternice, rădăcinile lui sunt mai groase și mai înche-gate. Acestea în dezvoltarea lor stau ridicate aci mai sus de suprafața pământului, îngroșându-se din ce în ce mai mult. Cu cât influința elementelor datatoare de viață le atinge mai nemijlocit, cu atât acestea se dezvoltă mai bine și mai puternic, întărind și dezvoltând astfel pomul sau arborele și dându-i zor la rodire îndestulătoare.

Aceste împrejurări ne arată învelerat, că capetele rădăcinilor fiecărui pom sau arbore de sădit, au să se așeze la sădire astfel, ca acestea să devină nemijlocit la suprafața pământului, pentru ca aici atinge, îndată, rădăcinile oricărui ploaie sau nea, fie cât de puțină, și oricărui căldură a soarelui datator de viață, pe când la pomul sau arborele sădit afund, acestea sau nu străbat de fel la rădăcinile aceluia, sau numai arare-ori, și astfel pomul neprimind puterea de viață și materia de dezvoltare, el se dezvoltă încet, sau rămâne pitic, sau pier, dar' roada îndestulătoare n' odată nu poate să dea.

De aceea, când auzim pe unul sau pe altul plângându-se, că pomul lui nu rodește, e sigur, că la 99 casuri dintr-o sută, pricina e sădirea prea afundă a pomului.

Teodor Pop.

Poesii populare.

Fetița de Româncuță,
De ce-o joci, de ce s'atîță;
De ce-o joci de ce se 'ndeamnă.
Dar' cea de Unguroaie,
De ce-o joci de ce se 'nmoaie,
Poate că i cam tutăloae.

Frunză verde flori de fân,
Nu-i fecior ca de Român,
Că-i fecior și voinicos,
Și la fete drăgostos.

Frunză verde de trifoi,
Nu-'s feciori ca'n sat la noi,
Tinerei și făloșei,
Să-ți perzi mintea după ei.

Săracile fetele,
Gură bine place-le,
Gura de nu li-ar plăce,
Cu feciori nu ar sedé.

Mândruța, când li în joc,
Stă să s'aprină de loc,
Nu mai știe săraca,
Că arde ca și para,
Dar și eu pe lângă ea,
Abia știu de treaba mea.

Mândră, tata nu mă lasă,
Ca să te-adeu noi'n casă,
Dar bine că mama vrea,
Și tu tot îi fi a mea.

Spune-mi mândră ce gândești,
Pentru ce vrei să mă leși,
Ori ți-a mințit oare cine,
Să nu mă iubești pe mine.

Lasă-mă cu Dumnezeu,
Că mie nu-'mi pică greu,
Numai ceva 'mi pare rău,
Că ți-am spus eu gândul meu.

Mândruța cu ochi de mură,
Sărută-mă odată'n gură,
Sărută-mi mândră gura,
Că mulțamul vei avea,
Din friptă inima mea.

Mândră când te-i mărita,
Să-mi trimiți pe cineva,
Pe trei fire de alun,
Ca să viu să te cunun,
Să și fiu, mândră, și nănaș,
Pe cât ți-am fost drăgălaș.

Mândruța când îmi șoptești,
Pe mine mă prăpădești,
Când te-aud mândră vorbind,
Mă atrup până'n pământ.

Trimisu-mi a mândra dor
Pe frunza din via lor,
Și eu i am trimis napoi,
Pe frunzuța din ulțoi,
Din ulțoi de americană,
Să m'aștepte pân' la toamnă.

Mândră de dragostea ta,
Mă toposc ca cănepa,
De-i trăi tu, mândră, mult,
Mă bagi cu zile'n pământ.

Cherechiu, Culese de: Ioan Mariș, junc.

Vecina de ți i aproape,
Ese fată 'n miez de noapte,
Numa'n poale ori ciupag,
Și te sărută cu drag.

Jele mi e și 'mi pare rău,
Mândro după pertul tău,
Ce rea maică ai avut,
Ce ochi negri ți o făcut,
Ochii s negri ca neghina,
Gura i dulce ca smochina.

Fă-mă, Doamne, cemi-i face,
Fă-mă floarea socului
Pe masa împăratului,

Când se pune el se mănec,
Aminte să-i pot aduce,
Să gândească gânduri bune,
Să lase feciori la mume,
Să gândească 'n munți cu brazi,
Să mai lase frați la frați,
Să gândească 'n munți cu flori,
Să lase frați la surori.

Ohaba-Mutnic, culese de: Constantin Babu.

Descântece cătănești.

(Din Cuv n.)
Când eram la fete drag,
M'a jurat neamtu sub steag,
Sub steag roșu de mătăș,
Trei ani să nu vin acasă.
Cs să știți, mândruța mea,
Că trei ani nu mi vedea,
N'oiu umbla sara prin plozi,
Nici nu mi vedea la voi.
Mi-or da pușca cu oțel,
La grumazi mi-or pune stele,
Că trei ani vrea să mă 'nșele.

Voi, fraților mei iubiți,
Plângeți toți și mă jeliți,
Și suspinați cu dorire,
De a noastră despărțire,
Că fată de vreme mă duc,
De la voi ca ș'un năluc.

— Una la zi. —

Tot dia ale lui Traian secesionistul, care in festinul si VI (sarbii in August, festival s' maial „sibezit” vreo 100) giume:

„Si teama de toate scrie: tot ce ajge in publicitat cu sange”. Aracet nu vede ca „la sange este spirit” si adevar. Evitati carentele predaso prin usi descrepitate.

Traian, puiule! N'ai face bine sa exi- pti cam e spirital in sange a cam sa p- tice exantel p in usi descrepitate? Nu de- pt ceva, dar ni-se spune, ca Samraha e a mare nedumire!

Noutati

Arad 22 Septembrie 1900.

Risipa dela Brasov. Prizina din Brasov urmatoarelor: „Afaceres cu cadoul d-lui Voinea egita toate stralele societatii de aiel. Pana si cel din urma trocar isi zice: Dar bine, este Stul Nicolae oare de mus? Dar cine stie rola jucat de dl Voinea in afacerea rentei si cunoaste toate cate- lea a profitat pe urma pozitiei ce ocupa la Stul Nicolae, e cu adever- ni indignat de acest sistem de bacsi- pti ce se inaugureaza. Dl Voinea mai- jne apoi, ca d-sa sa fie zugravit in admirare naturala pe tabloul ce se va atarna in sala gimnaziului, alaturi de portretele marilor arhitecti Sagana si Popaza. Se vorbește ca se va aduce spre acest scop aiel un pictor din străinătate, ca d-sa să fie frumos zugravit, cael nu e de loc modest dl Voinea, cael dar alina cheltuiala de cate-va mil.”

Examenle voluntarilor din Arad si Cadea-mare s'au tinut in zilele 17 si 18 Septembrie, sub prezinta d-lui general-major Lucher, in Orade. S'au supus examenului 10 voluntari, cari toti au trecut cu mecu foarte bun. Un singur Roman a fost laureat, dl Nicolae Mihail, student in Moscova, fiul peritonicului Mihail din Berz- Bobia. Am inregistrat baucos, ca pe al d-lui Roman, si pe dl Iuliu Chibritu, fiul doctorului public din Chibritu, care este poate s'a mea d'nsul.

Logodna. Maria Lazar si Petru Olo- rovanu, incredintati. — Sa fie in cins bun

— Dl Stefan Reja, invetator la Pactea, s'a datat cu amabila a-sora Tatiana Ter- zian, tot din Pactea. — Toate fectiuni!

Nou avocat roman. Nis- s'au urmatoarele riduti: Dl Dr. Aurel Vlad, unul dintre cei mai distingi ineri romani, a obtinut in 15 l. c. diploma de avocat la Tabla reg. din Matres-Oscelau, des- cindandu-l cancelaria advocatului Dav. Curaria juridica la- terminat la uni- versitatea din Budapesta, unde a luat si titlu de doctor in drepturi. Examenle fundamentale si rigorosase l-a facut cu succes eminent. Ca locat nationalist, era conducatorul tineretii romane din Pes- a la a etat la universitate, car' in studii — toti ni-l lazm pe dinul de model. Numel romanesca s'a castigat un lucrator vrednic si de caracter intrinsec, car' corpul avocatal un distins si rutinat jurist. Politicari cadurease! —ndt.

Inmormentarea lui Aron Densasiuana s'auve le la last Lant, 4 Septembrie ora 3 p. m. in mijlocul unei frumoase asistenta. Ceregiul a pornit de la domiciliul defun- tului din str. Ralet, parcurand srazile Ro- manca si 40 Sfant. In dreptul Universitatii din str. Carol, dl A. D. X-dopol, rectorul Universitatii, a pronuntat o caldu ca a cu- vintare, aratand meritele lui Aron Densasiu- anu, patriot sincer si cinstit. Apoi certu- pal s'indrepta p'nta s'azile Carol, L'raus- rector, Goliei Cucu, spre „Eternitate” unde s'au loc prohodul. La citirea a vorbit dl N. Calianu in numele Ligii culturale, pentru prosperarea coveia Aron Densasiuana b'crase- tat de mult. Studentii au luat parte la inmormentarea profesorului lor in frunte cu dupelul Universitatii. Serviciul religios a

foat oficiat de catre preotii dela bisericiile sf. Spiridon, sf. Neacul, Banu si Buna-vestire in frunte cu archimandritul Atavastie dela bi- serica sf. Spiridon. Pe cat de impunatoare a fost manifestatia populatiei romaneesti din last pentru defunctul Densasiuana, pe atat de dureros a fost ziua aceea, care rapeste pe unul dintre cei mai buni si devotati natio- nalisti. Fie-I s'ina upoara si memoria eterna!

Romani in Bosnia. Dl Th. Burada, cunoscutul cercetator al ur- melor despre Romani in celelalte teri, se afla la Sarajevo, capitala Bosniei. D-sa a gasit, pe langa alte urme de Romani in Bosnia, si urmatoarele sate cu numirile cele mai curate roma- nești ca: Stupari, Lupanari, Cotor, Clabucu si altele. Prin acele tinuturi exista locuitori, cari se numesc: Pa- dure Constantia, Bueur Dragomir, Bul- bue Constantin, Duta Anton, Varza George, Vlah Anton, Rața George, Varescu, Pințul, Șumbul, Negru, Cobza, Balianu, Baciu, Basaraba, Sulă, Turba, Pandur, Condrea, Roșcu etc.

Doi aniversari. Apărarea Națională și aniv. armatei:

Intr-o de acum doi ani am atras aten- tuca n'rai romane asupra a doze aniver- sari istorice si am propus serbarea lor.

La anul viitor 1901, se cuvine sa se faca comemorarea lui Mihai Vitezeul.

La 1904 s'au rindul aceleia a lui Ște- fan- cel-Mare.

Bite timpul sosit mai ales pentru ani- versarea dela 1901. — ca cel cu inima omana s'au s'au tinut un comitet, care sa ra, in timp util, dispozitiunile ce se vor socoti, pentru solemnă comemorare, de toata na- tuarea romana, a aniversari 1 moșit mare- ni doan.

V. A. U.

Tinutarea scrisorilor si cartilor po- stale. Directiunea postelor angare trage lu- acea aminte a publicului asupra pagubelor si a neplăcerilor, ce se cauzeaza prin aceea, ca scrisorile si cartile postale ce se trimit in străinătate, inosebi pentru Austria nu sunt timbrate emersat tarifului. Pentru ocu- lina neajururilor, reamintim taxele de fran- ceto ce sunt in vigoare dupa scriful din 1 Ianuarie 1900 si summe pentru străinătate taxa unei epistole simple este 25 bani (fleri) si a unei carti postale 10 bani (fleri). Pen- tru Romania taxa unei epistole până la 15 gramme este 25 fleri, car' in comunicatia timbrata (partea Transilvaniei până la Mu- rș) si comit. Bistrița Năsăud) este 10 bani sau fleri, pentru Austria, Bosnia Herze- govina, Germania, Serbia si Muntenegru taxa unei epistole simple este 10 fleri, car' a unei carti postale e 5 fleri.

Declarație. In numărul 165 din 18 Septembrie s'au ai „Trib. Pop.” a apărut sub titlu „Cum s'au cu d'irectoratul la gim- naziul din Năsăud” un articol prea adevē- rat, care, după cum sunt inconstituit din Năsăud, odiosii clicasti si renegati ciocaniști mi l'atribuere mie. In interesul adevērilor trebuie eu — durere — să declar, că nu eu sunt autorul susamintitului articol.

Aprobând intu toate susamintitul ar- ticol, fac necesă declaratia din simplul motiv, ca nu pot suferi să mi se atribuească mie vicierari, pe cari eu nu le-am s'auvrit. Budapesta, 20 Septembrie 1900. Vasilie V. Moisil, medicist.

Numire. Dl Nicolae Vătășin, cleric ab- solvent și profesor consurat la facultatea de științe naturale și matematică din Cluj, a fost numit profesor la gimnaziul de stat din Beregszász.

Officer sinucis. Eri, 21 l. c. dimineața, s'a sinucis in fostreata din Arad sub-loc- tenentel Wilhelm Nagelholz, in v'etată abia de 24 ani.

In atențiunea domnilor in- vētatori romani. Aducem la cuno- știința domnilor invetatori de la școalele populare, că a eșit de sub tipar Geografia comitatului Arad, de in- vētatorul Damaschin Medre, — ca manual cu mai multe chărț geografice, întocmit pentru clasele III. și IV. ale școalelor populare, și aprobate de Ven. Consistor aradan.

Se poate procura de la Admi- nistrațiunea „Tribunei Poporului” din

Arad. Prețul 35 cr. plus 5 cr. porto postal.

Convocare. Primind subscrisul mandat dela comitetul contral pentru constituirea despartământului Vêrșet al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporu- lui român”, la care vor aparține cercurile administrative: Vêrșet (afară de comuna Varadia). Banloc, Biserica-albă și Delta: apoi orașele Vêrșet și Biserica-albă, — con- voc prin aceasta adunarea constituantă a acestui despartământ pe ziua de 8. Octom- vre a. c. n. in opidul Vêrșet (Hotel Barosa) la 2 ore p. m. cu următorul program: 1. Deschiderea adunării de constituire. 2. Ce- tirea și explicarea § 2 din statutele Aso- ciațiunei. 3. Inscierea de membri. 4. Ale- gerea comitetului cereual. 5. Verificarea procesului verbal. 6. Inchiderea adunării de constituire.

Sunt rugați toti acei P. T. Domni, că- rora le zace la inima înaintarea poporului nostru pe teren cultural, de a participa in persoană și a stărui, ca să isie parte și popor cât mai numeros la această adunare. Vêrșet, 16 Septembrie 1900. Dr. Petru Ze- peniag.

Se caută editor, pentru a tipări o bro- șură intitulată: „Scătele”, ce conține 20 de schițe humoristice, bine alese și întocmite pentru ris, — si o altă broșură, intitulată: „Premiu pentru școlarii din școalele populare”. Broșura aceasta se compune din următorul material: „Floarea Codreanului”, o istori- cară morală, instructivă, care tratează despre un copil, care prin purtarea sa exem- plară a făcut multă bucurie și cinste părin- ților și neamului. După aceasta urmează câteva sentințe, proverbe și o poezie aco- modată pentru școlarii, — toate in nex cu istoricara. Urmează a doua istoricară, despre o copilă desmierdată, care prin pur- tarea sa slabă a făcut multă supărare părin- ților și rușine neamului. In legătură cu aceasta câteva sentințe, proverbe și o altă poezie, bună de declamat pentru școlarii. Toate in stil ușor de înțeles, și anume in- tocmit pentru școlarii. Cel-ce doresc a primi acestea in editură, să binevoiască a se adresa la subscrisul, in Cetea, u. p. Tôvis (Ardeal).

I. Bota, Inv. gr.-or.

Din Istoria Banatului Severin. Seve- rinul sub stăpânirea principilor ardeleni până la predarea cetăților Caransebeș și Lugej in mâinile Turcilor. 1526—1658 de P. Dră- gălină, a apărut in editura „Bibliotecă No- astre” din Caransebeș, sub Nr. 34—37, un volum de 117 pagini, și se vinde cu pre- țul de 56 cruceri (1 leu 40 bani).

Acest volum formează partea a doua din interesantul studiu istoric al d-lui P. Dră- gălină, din care partea întâi a apărut tot in editura „B. N.” sub Nr. 23—26.

Atragem atențiunea doritorilor de a cunoaste trecutul neamului nostru din păr- țile bănațene asupra studiilor d-lui Drăgă- lină, pe cât de interesante, pe atât de ușor de câștigat, dat fiind prețul infim, cu care „Biblioteca Noastră” de sub direcția d-lui E. Hodoș le ofere publicului.

Un tinăr maturisant eminent dorește a fi aplicat ca practicant in vre-o cancelarie notarială. Oferte se primesc la administrațiunea „Tribunei Poporului”.

De necrezut! Mă de mulțumiri și scri- șor de recunoștință adeverece, că „Fluidul Elsa” de Feller s'a dovedit ca cel mai bun la toate boalele, chiar și la acelea unde alte medicamente nu vindecă. Cu deosebire vin- decă frigurile, podagra, reuma, dureri de piept cap și de dinți, junghiuiri, sgarciuri, dureri de stomach, de ochi etc., inte și la sigur. 12 flacoane costă 5 coroane franco. Singurul producător e Eugen V. Feller, far- macist in Stubica Nr. 135, comitatul Agram. La nici o familie să ru lipsească acest mij- loc escelent, examinat de oficiul sanitar și găsit de cel mai bun mijloc, pe care ori-cine de-l folosește odată, pentru efectul său din toate punctele de vedere, il va folosi per- manent.

Orb am fost deja, și numai „Fluidul Elsa” de Feller mi-a salvat lumina ochilor. — scrie Szűcs Péter din Budapesta Felső- rakpart 9.

Epigramă.

Unui „bărbat grupat”.

O bogăție de idei,
De-un rif,
Când cauți și să găsești tu vze!
La Trif,
Pierzi vremea, căci el nu are habar,
Decât.. când vede fuudul la pahar.
Eter.

Representații spiritiste și ilusioniste, cari promit a fi foarte interesante, se vor da mâine, Duminică seara la orele 8, in restau- rantul Vas, din partea damelor Lenormand și Fiora, bine cunoscute publicului aradan.

Poșta Redacției.

Adam Basarab Romos. Autorul cores- pondenței desăimătoare față cu d-voastră însuși ne scrie, că acușăniile ce vi-s'au adus in publicitate le retrage. Puteți fi sa- tisfăcut.

Sciutorul, Bihor. Relele pe care ni-le descriu, arată-le ven. Consistor, care, nu ne îndoiim, le va lecui, fie asf chiar puternici cel cari fac și protejează relele. Vom anunța in foaie când sosește dl vicar.

Ultime știri.

Războiul din China.

Londra, 20 Septembrie. In 11 Septembrie a fost o luptă crâncenă de stradă între tru- pele generalului Höpfner și între Boxeri in Liang-Hriang. Mai întâiu generalul german a bombardat orașul, a spart porțile cu dina- mită, necruțând pe nimeni și ucizând vr'o 500 de Chinezii.

Bruzella, 20 Septembrie. In Mongolia Boxerii din nou și cu o cruzime nespustă au măcelărit mulțime de misionari belgiani.

Peking 21 Septembrie. Prințul Cing a declarat, că împărăteasa Chinei dorește pacea și pentru asta ar fi gata să abdice la tron in favorul tinerului împărat.

Londra, 21 Sept. Se anunță din China, că un edict împărătesc ordonează estirparea Boxerilor.

Rușii au s'auvrit între Chinezii din Mandjuria cruzimii nemaipomenite. Au mă- celărit până acum in chip înfiorător vr'o 12.000 bărbați, femei și copii, parte străpungându-ți, parte asvirlindu-ți intr'un ritu.

ECONOMIE.

Cereale (bucate).

De aci încolo prețurile pe piețe se so- cutesc in coroane și după 50 chilograme, ear' nu ca și până acum, după maza me- trică (100 chilograme).

Prețurile dela 21 Septembrie din Arad:

Table with 2 columns: Grain type and Price. Includes Grâu cel mai bun, Cucuruz, Săcară, Orz, Ovės.

Prețurile dela 21 Septembrie din Budapesta

Table with 2 columns: Grain type and Price. Includes Grâu in Octomvrie, Secară, Ovės, Cucuruz pe August.

Cursul pieții din Arad.

Table with 2 columns: Currency type and Price. Includes Hărtie-monetă română, Lire turcești, Imperiali (15 R. aur), Ruble rusești 100 r., Galbeni, Napoleon-d'or, 100 Marco germane, Livre sterling.

Editor: Aurel Popovici Barciuanu. Red. respuns: Ioan Russu Șirlianu.

Avis!!

Subscrisul aduce la cunoștința On. Public, că după-ce mai mulți ani am practicat **compactatorul în diferite orașe din Germania**, am deschis legătoria de cărți în **Arad**, strada bisericii (Templom utca) Nr. 7.

Primește în atelierul meu tot felul de cărți și reviste, precum și alte lucruri aparținătoare de compactator și confecționez după sistemul german: bine, eficient și punctual.

Mă recomand atențiunei Onor. Public, rogându-și de spriginul binevoitor.

Cu stimă:

Iustin Ardelean,
compactator.

501 1-1

Deposit de giuvaeruri, ciornice și arginterii.

Bogat asortiment de ciornice cu pendulă, de perete și deșteptătoare.

I. GRALLERT ȘI FIUL
ciornicar și giuvaeriu
Arad, piața Andrássy Nr. 24. Fondat 1887

Reparațiuni de tot felul de ciornice și giuvaere să execută cu toată promptitudinea. Cu prețurile cele mai moderate.

Fondat 1887

479 -5

Numărul telefonului 10.

Alexandru Hoffmann

prăvălie de efecte de modă

la „Rândunică.”

Palatul teatrului.

Cel mai bogat asortiment cu prețuri foarte mici, de efecte diverse.

Cravate de dame „Reform“ 25 cr. bucata.

Ciorapi pentru dame, domni și copii, lucrați în închisoare recunoscuți de cei mai buni; prețul după registru.

Bluze pentru dame.

Rufărie pentru bărbați, femei și copii, se confecționează după măsură, dar sunt și în deposit.

Dantele, dela 5 cr. în sus, briuri și incingătoare dela 38 cr. în sus.

N. B. A sosit un nou transport din faimoasele mănuși de piele perechea numai 95 cr.

Numărul telefonului 10.

499 2-10

Cel mai bun erolu!

Insoțirea CĂLȚUNARILOR din ARAD,

Strada-Bisericeii, Palatul Minorităților.

Singură în felul său ține în deposit numai fabricații proprii sau gătește la comandă

ghete pentru dame și bărbați,

cum și papuci pentru băieți și fete, apoi ghetă comode și alte soiuri de încălțăminte.

Toate acestea nu sunt lucruri de fabrică, dar sunt mai ieftine și mai bune.

Comande din afară se execută prompt și cu prețuri moderate.

Trimitem și la casă ghetă de probă în orice timp dorit.

Aparat elastic pentru călcăie, invenția lui Löderer, căpitan de honvezi ung. reg, aplicabil atât la ghetă de dame, cât și la ghetă pentru bărbați, se poate avea numai dela noi.

Mare magazin de creme și lăkk-uri în diferite culori.

484 9-

Prețuri ieftine de neerezut!

Numai artiști de fabricație proprie!

Materie de calitate excelentă!

Institut de cură,

deschis de dimineața dela 6 ore până la 7 ore seara
(abstrăgând orele dela 9-11 în. am.)

La dispoziția publicului stau următoarele mijloace de lecuire:

Scaldă în lumina electrică:

1. Reumă, podagră, aprindere de nervi (ischias), dureri la coaste și la față, nevralgia, aprindere de pelița peptului și a foalei, otrăvire cu metal (argint viu, zinc, argint, plumb).

2. Morburii de sânge (cu ajutorul curei de mercuriu și iod), îngrășarea peste măsură, grăsimea de inimă, aprindere de pelița rinichilor, boala de zahăr (diabet).

3. Anemia, nevrasenia (slăbirea nervilor), nervositatea.

4. Morburii de piele învechite, scrofule, luparea etc.

După felul boalei, scaldă aceasta poate fi urmată de lecuirea cu apă rece, de masaj sau împachetare. —

Intrebuințarea odată costă: 1 fl. 25 cr.; 15 bilete: 15 fl.

Camere pentru inhalație, după metoda dela Gleichenberg Ems, pentru aprindere acute și învechite de gât, de plumăni, cum și pentru dilatare de plumăni și astmă. —

Intrebuințarea odată costă: 75 cr.; 15 bilete: 9 fl.

Cura cu apă-rece. Intrebuințarea odată: 60 cr.; 15 bilete 7 fl.

Gimnastica svedeză pentru întărirea reconvașențelor cu musculatura slăbită, pentru întărirea băieților și a oameșnilor desvoltați, cari sufer de morburii de inimă și de strimțarea coșului peptului.

Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după-cum e felul casului de boală.

Fie care bolnav se bucură de căutarea ce i-o prescrie medicul său propriu, sau după sfatul ce însumi i-l dau. Ori-ce îndeplinire a curei se întemplă sub veghierea mea personală.

Dr. A. HECHT,

450 29-29

Arad, strada Templom, palatul Minorităților. Telefon: Nr. 270.